

Podpora aplikačnej praxe rozhodcovských súdov v Slovenskej republike

zborník z konferencie konanej dňa 23. mája 2007 v Bratislave

+

vzory dokumentov k rozhodcovskému konaniu

*Publikácia vychádza s finančnou podporou a v rámci realizácie projektu Prechodného
fondu „Podpora aplikačnej praxi rozhodcovských súdov v Slovenskej republike“
(zmluva č. 200401676403-01-01-0004)*

Projekt je realizovaný konzorciom

EUROIURIS – Európske právne centrum, o. z.

Consulting & Management s.r.o.

Bratislava 2007

Zostavovateľ:

Ing. JUDr. Michael Siman, DEA
Právnická fakulta UK v Bratislave; advokát

Autori:

JUDr. Pavol Erben
advokát; rozhodca

Doc. JUDr. Lubomír Fogaš, CSc.
Právnická fakulta UK v Bratislave, vedúci katedry občianskeho práva; advokát

JUDr. Milan Galanda
advokát; rozhodca

JUDr. Radoslav Hnilica
Právnická fakulta UK v Bratislave

JUDr. Katarína Chovancová, PhD.
Právnická fakulta UK v Bratislave; Akadémia Policajného zboru v Bratislave; Queen Mary College, University of London

Mgr. Peter Kotvan
advokát; rozhodca

JUDr. Michal Polakovič
advokát; rozhodca

JUDr. Alena Polakovičová
advokátka; rozhodca

Prof. JUDr. Květoslav Růžička, CSc.
Právnická fakulta UK v Prahe; rozhodca

ISBN 978-80-969554-4-2

EAN 9788096955442

Predhovor

Medzi subjektmi právnych vzťahov môžu vzniknúť rôzne rozpory, najmä pri porušení zmluvných či iných záväzkov, ku ktorým môže dôjsť nezaplatením kúpnej ceny alebo iného peňažitého záväzku, nedodaním tovaru alebo neposkytnutím služieb, dodaním vadného tovaru, spôsobením škody atď. V praxi nie je možné vytvoriť a podpísať sebadokonalejšiu zmluvu, ktorá by odstránila všetky riziká súvisiace s jej realizáciou. Najmä ak ide o vzťah medzi subjektmi, ktoré majú svoje sídlo či bydlisko na území rôznych štátov, môže byť vzniknutý spor ešte zložitejší. Uvedené rozpory sa potom môžu dostať do štádia sporu medzi stranami, ktorý je nevyhnutné nejakým spôsobom riešiť. Už pri formulácii zmluvy je preto nevyhnuté uvažovať o tom, ako sa prípadný spor bude rozhodovať a z viacerých dôvodov je vhodné pokúsiť sa zabrániť, aby sa takýto spor dostal k štátnym súdom. Cestou k tomuto cieľu je napríklad i rozhodcovská zmluva alebo doložka.

Vzniknutý spor je možné riešiť dvoma základnými spôsobmi: buď priamo samotnými sporovými stranami, alebo za účasti tretej osoby odlišnej od sporných strán – t. j. prostredníctvom rozhodcovského konania. Všeobecne sa rozhodcovské konanie definuje ako rozhodovanie sporov súkromnými osobami alebo neštátnymi rozhodcovskými inštitúciami, ktoré sú oprávnené na základe dotknutých právnych predpisov predložený spor prerokovať a rozhodnúť.

Hlavným cieľom projektu Podpora aplikačnej praxe Rozhodcovských súdov v Slovenskej republike je zvýšiť informovanosť a právne povedomie odbornej a laickej verejnosti (podnikateľskej ako aj občianskej) o novej forme riešenia majetkových sporov – v mimosúdnom riešení majetkových sporov prostredníctvom rozhodcovského konania, čím by sa mala zvýšiť účinnosť súdnictva, znížiť preťaženosť súdov a tým taktiež zefektívniť súdne konanie. Na základe toho vzniká aj tento zborník, aby rozšíril prehľad a poznatky slovenskej verejnosti v oblasti rozhodcovského konania.

jún 2007, Bratislava

OBSAH

PREHĽAD VÝVOJA A AKTUÁLNY STAV PRÁVNEJ ÚPRAVY ROZHODCOVSKÉHO KONANIA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.....	7
<i>JUDr. Pavol Erben</i>	
PRÁVNA ÚPRAVA ROZHODCOVSKÉHO KONANIA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.....	14
<i>Doc. JUDr. Ľubomír Fogaš, CSc.</i>	
HISTORICKÝ A PRÁVNÝ RÁMEC ROZHODCOVSKÉHO KONANIA.....	25
<i>JUDr. Milan Galanda</i>	
PRAKTICKÝ PRÍNOS ROZHODCOVSKÉHO KONANIA PRE JEHO ÚČASTNÍKOV	30
<i>JUDr. Radoslav Hnilica</i>	
PÔSOBNOSŤ ROZHODCOVSKÉJ DOLOŽKY VOČI TRETÍM STRANÁM V MEDZINÁRODNEJ ARBITRÁŽNEJ PRAXI	35
<i>JUDr. Katarína Chovancová, PhD.</i>	
STRUČNÝ NÁČRT K ROZHODCOVSKÝM KONANIAM	43
<i>Mgr. Peter Kotvan</i>	
POZNÁMKY LEKTORA K REALIZÁCII PREZENTAČNÝCH AKCIÍ V RÁMCI PROJEKTU	45
<i>JUDr. Michal Polakovič</i>	
POZNÁMKY LEKTORA K REALIZÁCII PREZENTAČNÝCH AKCIÍ V RÁMCI PROJEKTU	49
<i>JUDr. Alena Polakovičová</i>	
ŘEŠENÍ SPORŮ Z DOMÉNOVÝCH JMEN .EU.....	45
<i>Prof. JUDr. Květoslav Růžička, CSc.</i>	
PRÍLOHA - VZOROVÉ DOKUMENTY K ROZHODCOVSKÉMU KONANIU	61
1. Rozhodcovská zmluva č. 1 (pre obchodno-právny spor, so spôsobom ustanovenia rozhodcovského senátu).....	63
2. Rozhodcovská zmluva č. 2 (jednoduchá, vhodná pre občiansko-právne vzťahy, s ustanovením jedného konkrétneho rozhodcu)....	66
3. Rozhodcovská zmluva č. 3 (pre obchodno-právne vzťahy, s ustanovením jedného rozhodcu vybranou osobou/súdom)	68
4. Vzory rozhodcovských doložiek.....	71
5. Žaloba o zaplatenie [...] Sk s príslušenstvom	74
6. Vyjadrenie žalovaného k žalobe o zaplatenie [...] Sk s príslušenstvom.....	77
7. Vzájomná žaloba.....	78
8. Návrh žalovaného na vylúčenie veci - neprípustnosť.....	81
9. Návrh na vylúčenie sudcu z pojednávania a rozhodovania vo veci	83
10. Námietať sídla – príslušnosti rozhodcovského súdu	84
11. Námietať právneho poriadku	85
12. Návrh na vylúčenie rozhodcu z pojednávania a rozhodovania veci z dôvodu predpojatosti	87
13. Návrh na vylúčenie rozhodcu z pojednávania a rozhodovania veci z dôvodu straty spôsobilosti byť rozhodcom.....	89
14. Žaloba o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku.....	91

PREHĽAD VÝVOJA A AKTUÁLNY STAV PRÁVNEJ ÚPRAVY ROZHODCOVSKÉHO KONANIA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

JUDr. Pavol Erben

Skôr, ako pristúpim k informácii o rozhodcovskom konaní v Slovenskej republike, dovoľte mi krátky historický exkurz v otázke vývoja tejto problematiky. Prelomové sú dva historické momenty – rok 1989, kedy došlo k zásadným spoločensko-ekonomickým zmenám, ktoré sa odzrkadlili v právnej úprave a rok 1993, kedy k 1. januáru došlo k rozdeleniu Česko-slovenskej federatívnej republiky a následne k tvorbe samostatnej legislatívy Slovenskej republiky. Napriek závažnosti oboch historických momentov a ich politickej odlišnosti, možno pozorovať určitú kontinuitu vývoja legislatívy v oblasti arbitrážneho konania.

Do roku 1989 boli arbitrážne konania v ČSFR rozdelené na arbitrážne konania v medzinárodnom obchodnom styku, ktoré upravoval Zákon č. 98/1963 Zb. a vnútroštátne arbitrážne konania, ktoré povinne riešili spory medzi bývalými štátnymi podnikateľskými subjektami. Uvedené konania upravoval Zákon č. 121/1962 Zb. o hospodárskej arbitráži. Išlo teda o zákonnú dvojkoľajnosť arbitrážneho konania.

V roku 1992 prijala Slovenská národná rada Zákon č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách, ktorým sa zriadila Slovenská obchodná a priemyselná komora, ako subjekt vyvíjajúci činnosť na podporu a ochranu podnikania svojich členov v tuzemsku a v zahraničí. Ust. § 16 tohto zákona umožňoval komore zriadiť rozhodcovský súd, ako stály, nezávislý orgán pre rozhodovanie sporov o majetkové nároky nezávislými rozhodcami podľa predpisov o rozhodcovskom konaní v medzinárodnom obchodnom styku. Išlo o prelomovú právnu normu, ktorá na teritóriu Slovenskej republiky zriadila samostatnú obchodnú a priemyselnú komoru – následníka bývalej Československej obchodnej a priemyselnej komory a súčasne vytvorila právny základ aj pre zriadenie samostatného rozhodcovského súdu, ktorý už nebol pobočkou bývalého federálneho Rozhodcovského súdu pri Československej obchodnej a priemyselnej komore.

V apríli 1994, t.j. niečo vyše jedného roka od vzniku samostatnej Slovenskej republiky prijala Národná rada Slovenskej republiky Zákon č. 120/1994 Z.z., ktorý

prvýkrát pozmenil pôvodný Zákon č. 98/1963 Zb. o rozhodcovskom konaní. Išlo o veľmi stručnú, rámcovú, avšak zásadnú zmenu. Najdôležitejším prvkom dokumentujúcim zmenu bola zmena názvu zákona. Z pôvodného názvu vypadol dôraz na medzinárodný obchodný styk. Zákonodarca tým zjednotil obchodné vzťahy bez rozdielu na to, či sa týkali vnútroštátnych alebo medzinárodných obchodných stykov. Nový bol i názov zákona: Zákon o rozhodcovskom konaní v obchodných veciach a o výkone rozhodcovských rozhodnutí. Ust. § 1 tohto zákona zdôraznilo vyššie uvedenú zásadu, keď sa v ňom konštatovalo, že „na uľahčenie rozvoja a priebehu obchodných vzťahov (t.j. akýchkoľvek) slúži rozhodcovské konanie ... „. Strany si podľa tohto zákona mohli slobodne dohodnúť rozhodcovskú zmluvu a záujmové združenia podnikateľov mohli bez obmedzenia zriaďovať rozhodcovské súdy. Uvedené zmeny boli – okrem niektorých menších procesných zmien – prelomovými pre ďalší rozvoj rozhodcovského konania, ktorého cieľom bola kompatibilita s medzinárodnými štandardmi. Možnosť zriaďovania rozhodcovských súdov bola už predtým zakotvená aj v Zákone o komoditných burzách 229/92 Zb. a v Zákone o burze cenných papierov č. 214/92 Zb.

Bývalé štátne arbitráže, zaoberajúce sa vnútroštátnymi obchodnými vzťahmi zanikli 01.01.1992. Ich agenda prešla na všeobecné súdy ešte federálnym zákonom č. 519/1991 Zb.

Prvým zákonom, ktorý komplexne upravoval rozhodcovské konanie v Slovenskej republike, podľa medzinárodných štandardov, bol Zákon NR SR č. 218/1996 Z.z. Treba pripomenúť, že i keď v tom došlo k jednotnej úprave rozhodcovského konania pre vnútroštátne spory a pre spory, ktoré vznikli v medzinárodnom obchode, vtedajší zákon obe agendy ešte stále formálne oddeľoval. Spory, ktoré vznikli v medzinárodnom obchode, boli upravené osobitne v 5. časti tohto zákona.

Určitá strnulosť zákona č. 218/1996 Z.z. sa prejavovala aj vo vzťahu k možnosti zriaďovania stálych rozhodcovských súdov. V ust. § 8 citovaného zákona síce možnosť zriaďovania stálych rozhodcovských súdov zakotvená bola, avšak pod podmienkou, že sa tak stane na základe zákona – rozumej osobitného zákona, ktorý právnickým osobám zriadenie rozhodcovského súdu *expressis verbis* umožní. V praxi to znamenalo *de facto* niekoľkoročnú „dominanciu“ Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory pre riešenie arbitrážnych sporov, čo však osobne nepovažujem za nedostatok.

Zákon č. 448/2001 Z.z., ktorý menil a dopĺňal Zákon č. 218/1996 Z.z. o rozhodcovskom konaní, umožnil aj bývalej Komore komerčných právnikov a Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore zriadiť a na svoje náklady udržiavať stály rozhodcovský súd. Zriadené rozhodcovské súdy boli povinné vypracovať si vlastné štatúty a rokovací poriadok. Naplnila sa tak formálna požiadavka zákona o rozhodcovskom konaní č. 218/1996 Z.z., aby sa ďalšie rozhodcovské súdy zriaďovali na základe povolenia osobitného zákona.

V tejto súvislosti považujem za potrebné uviesť, že v danej historickej dobe, kedy asi 5 rokov existovala dominancia Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, pri riešení arbitrážnych sporov nešlo a priori o negatívny jav, ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať. Treba pripomenúť, že s rozhodcovskými spormi bola, vzhľadom na bývalé federálne usporiadanie ČSFR, na Slovensku malá skúsenosť, pokiaľ nepočítame skúsenosti úzkej skupiny rozhodcov, ktorí zo Slovenska chodili rozhodovať na RS ČSOPK do Prahy. V čase po vzniku samostatnej SR, kedy bol kreovaný samostatný RS SOPK bolo nevyhnutne potrebné, aby sa na jednom mieste (rozhodcovskom súde) vytvoril fungujúci mechanizmus, získali skúsenosti, etabloval tím skúsených rozhodcov a aby vniklo do povedomia podnikateľskej verejnosti, že rozhodcovské konanie je možné a funkčné aj v SR. Neviem, či to bolo aj úmyslom zákonodarcu, avšak krátka historická skúsenosť a doterajší vývoj nasvedčujú tomu, že uvedený postupný vývoj bol asi správny.

Zákon č. 218/1996 Z.z. z 1. júla 1996 bol teda prvou, komplexnou právnou normou upravujúcou rozhodcovské konanie. Obsahoval všetky predchádzajúce praktické skúsenosti a medzinárodné legislatívne požiadavky na moderné arbitrážne konanie.

Treba však konštatovať, že napriek úsiliu zákonodarcu prijať modernú právnu normu, niektoré ustanovenia zákona z r. 1996 neboli dostatočne rozpracované, vyvolávali pochybnosti pri ich aplikácii alebo neupravovali právne vzťahy celkom presne. Nedostatky upravila novela č. 448/2001 Z.z., ktorá upresňovala niektoré otázky týkajúce sa rozhodcov, námietok zaujatosti, opravných prostriedkov, právo vykonateľnosti a právoplatnosti rozhodnutí.

Zásadnou zmenou, ktorá skutočne veľmi dôsledne implementovala všetky prvky súčasného rozhodcovského konania je teraz platný zákon č. 244/2002 Z.z. z 3. apríla 2002 o rozhodcovskom konaní. Pri jeho tvorbe zákonodarca vychádzal z pravidiel UNCITRAL

– Arbitration Rules of the United Nations commission on International Trade Law, prijatých OSN v r. 1976.

Pravidlá UNCITRAL tvoria základ v súčasnosti platného zákona o rozhodcovskom konaní v SR. Ďalej sú v zákone implementované všeobecné procesné zásady Občianskeho súdneho poriadku SR, newyorský Dohovor o uznaní a výkone cudzích rozhodnutí z r. 1959 a Európsky dohovor o medzinárodnej obchodnej arbitráži z r. 1964. Už uvedený výpočet právnych noriem naznačuje, že ide skutočne o komplexnú právnu normu, ktorej cieľom je v jednom zákone zachytiť všetky fázy arbitrážneho konania. Samozrejme, že v zákone sú zapracované aj ďalšie skúsenosti z arbitrážnej praxe, ktoré sa v SR získali v období od prijatia zákona č. 218/1996 Z. z.

Súčasne platný zákon o rozhodcovskom konaní v podstate zachováva štruktúru a logiku svojho predchodcu, avšak mnohé časti a otázky upravuje oveľa podrobnejšie, neraz vychádzajúc z takmer doslovnej citácie z UNCITRAL. Ako jeho predchodca aj súčasný zákon platí rovnako pre majetkové spory vzniknuté z tuzemských a medzinárodných obchodných a občianskych vzťahov, ak je miesto rozhodcovského konania v SR. Navyiac, zákon upravuje aj otázky súvisiace s uznaním a výkonom tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v SR. Zákon aj presne vymedzuje, ktoré spory v rozhodcovskom konaní rozhodovať nemožno. Oproti svojmu predchodcovi súčasný zákon vymedzuje aj prípady, kedy môžu daný spor riešiť všeobecné súdy a ako sa riešia predbežné opatrenia.

Veľmi podrobne sú v terajšom zákone rozpracované otázky súvisiace s rozhodcovskou zmluvou akými sú jej obsah, forma a platnosť. Tieto otázky sú v zákone rozpracované oveľa podrobnejšie ako sú rozpracované v UNCITRAL Arbitration Rules.

Podobným spôsobom je podrobne rozpracovaná aj otázka, kto a za akých podmienok sa môže stať rozhodcom. Zákon zdôrazňuje, že rozhodcom sa môže stať fyzická osoba, ktorá je plnoletá, spôsobilá na právne úkony, má skúsenosti a je bezúhonná. Právnické vzdelanie nie je podmienkou. Za bezúhonného sa podľa zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, čo sa preukazuje výpisom z registra trestov. Za zmienku stojí aj možnosť ustanoviť za rozhodcu aj notára.

Ustanovenie zákona, týkajúce sa zloženia rozhodcovského súdu, ustanovenia za rozhodcu a námietok proti rozhodcovi vychádzajú dôsledne z pravidiel UNCITRAL, konkrétne z článkov 5, 6, 7, 9 a 10. Zákon ďalej zaväzuje rozhodcu zachovávať

mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone svojej funkcie alebo v súvislosti s ňou, a to aj na čas po skončení funkcie. Platný zákon vo svojom ust. § 10 podrobne rozoberá aj otázku zániku funkcie rozhodcu a možnosť ustanovenia náhradného rozhodcu.

Vo svojej štvrtej časti zákon upravuje možnosti zriadenia stáleho rozhodcovského súdu. Nadalej ponecháva možnosť právnickým osobám, aby si na svoje náklady zriadili a udržiavali stály rozhodcovský súd. Zákon však vypustil pôvodnú reštrikciu – zriaďovanie rozhodcovských súdov na základe povolenia osobitného zákona. Znamená to, že v súčasnosti je akákoľvek právnická osoba oprávnená bez ďalšieho obmedzenia zriaďovať rozhodcovský súd. Zriadené rozhodcovské súdy sú povinné vypracovať si vlastné štatúty a rokovací poriadok. Zatiaľ jediná novela platného zákona o rozhodcovskom konaní (zák. č. 521/2005 Z.z.) iba upresnila právomoc Ministerstva spravodlivosti SR pri vedení zoznamu stálych rozhodcovských súdov a jeho zverejňovaní v Obchodnom vestníku. Umožňuje to väčší prehľad o existencii stálych obchodných súdov, ktorých je t. č. v SR 30 a podnikateľom dáva väčší prehľad a možnosť voľby, kde chcú resp. môžu svoje spory riešiť. Treba však dodať, že nie všetky zriadené súdy sú plne funkčné a oslovované. Záujemcovia o ich služby by si mali preto dôsledne preveriť ich skutočnú prax, personálne obsadenie a kvalitu rozhodovania, aby sa vyhli forme, že konanie sa síce formálne uskutoční, avšak výsledok bude pre obe strany nepríjemne prekvapivý.

Rozhodcovské konanie je esenciálna časť zákona a je upravené veľmi podrobne. Popri pravidlách UNCITRAL (články 16, 17, 19/3, 21, 25/4, 27, 28) obsahuje zákon aj zásady a skúsenosti z Občianskeho súdneho poriadku a procesné pravidlá platné pred všeobecnými súdmi v SR.

Na prvom mieste, po definovaní procesného začiatku rozhodcovského konania, zákon zdôrazňuje povinnosť zachovania rovnosti účastníkov rozhodcovského konania. Nasledujú otázky náležitosti žaloby/ návrhu, žalobnej odpovede, účinkov podania žaloby – prekážka litispendencie, vzájomnej žaloby, rozhodovania súdu o svojej právomoci pri posudzovaní platnosti rozhodcovskej zmluvy. Ďalej sú v tejto časti zákona upravené otázky možného nariadenia predbežného opatrenia, ktoré môže byť vykonané všeobecným súdom, ako aj otázky miesta konania, jazyku konania a spôsobu doručovania písomností.

Otázky ústneho pojednávania a písomného konania upravuje ust. § 26 zákona, ktorý vychádza z čl. 25 ods. 4 pravidiel UNCITRAL. Konanie je zásadne neverejné,

pokiaľ sa strany nedohodnú inak. Dokazovanie je postavené na zásade kontradiktórnosti, čo znamená, že rozhodcovský súd vykonáva len dôkazy navrhnuté účastníkmi konania, pričom uváži výber a spôsob vykonania dôkazov podľa ich možného prínosu k sporu. Pokiaľ rozhodcovský súd nemôže zabezpečiť vykonanie dôkazu sám, môže o to požiadať všeobecný súd.

Otázka znaleckého dokazovania je upravená v zákone v súlade s čl. 28 pravidiel UNCITRAL. Rovnako aj riešenie postupu súdu pri neplnení povinností účastníka rozhodcovského konania, akými je podanie neúplného návrhu, nepodanie vyjadrenia zo strany žalovaného, absencia na pojednávaní a pod. je v zákone upravená v súlade s čl. 28 pravidiel UNCITRAL.

Šiesta časť zákona upravuje otázku rozhodcovského rozsudku a jeho náležitostí. Zákon ukladá rozhodcovskému súdu, aby rozhodol o každom návrhu uvedenom v žalobe alebo vo vzájomnej žalobe alebo návrhu uplatnenom dodatočne počas konania. Nesmie však prekročiť medze uplatnených návrhov a nesmie prisúdiť, to čo odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom a plnenie, ktoré je nemožné.

Ak vo veci rozhoduje viac rozhodcov rieši ich postup zákon v súlade s čl. 31, 32 pravidiel UNCITRAL. Rovnako aj forma a obsah rozhodcovského rozsudku, miesto jeho vydania a riešenie otázky trov rozhodcovského konania rieši zákon obdobne, ako príslušné články 16, 32, 33, 35, 38 pravidiel UNCITRAL. Zákon recipoval aj právo účastníka požiadať (v lehote 30 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku) rozhodcovský súd, aby podal výklad k určitej časti rozsudku.

V zmysle ust. § 37 zákona sa môžu účastníci v rozhodcovskej zmluve dohodnúť, že rozhodcovský rozsudok na základe žiadosti niektorého z nich preskúma iný rozhodca alebo tribunál.

Vo svojej siedmej časti pojednáva zákon o spôsobe a možnostiach zrušenia rozhodcovského rozsudku všeobecným súdom. Podmienky na zrušenie rozsudku sú v zákone taxatívne uvedené, bez možnosti ich rozšírenia. V prevažnej miere ide o podmienky analogické s podmienkami, pre ktoré možno odoprieť uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozsudku podľa New Yorkského Dohovoru z r. 1959. Lehota na podanie takejto žaloby je 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi konania, ktorý ju podáva.

Ustanovenia zákona týkajúce sa možnosti zrušenia rozhodcovského rozsudku nemôžu účastníci konania v rozhodcovskej zmluve vylúčiť, okrem prípadu zákonného povolenia obnovy konania.

V závere zákon rieši otázky uznania a vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. Rozlišuje medzi výkonom rozhodcovského rozsudku vydaného na území SR a vydaného v cudzine.

Rozhodcovský rozsudok, vydaný na území SR, je vykonateľný po uplynutí lehoty na plnenie. Exekúciu možno zastaviť len v zákonom stanovených podmienkach, ktoré uvádza Občiansky súdny poriadok, ako dôvody na zastavenie výkonu rozhodnutia.

Rozhodcovský rozsudok vydaný na území iného štátu ako SR je uznaný tým, že súd, ktorý je príslušný na výkon rozhodnutia naň prihliadne, ako keby išlo o tuzemský rozsudok. Účastník, ktorý žiada o uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozsudku je povinný k žiadosti pripojiť jeho originál a originál rozhodcovskej zmluvy alebo osvedčené kópie a zabezpečiť ich úradný preklad.

Ak bol v cudzine podaný návrh na zrušenie cudzieho rozhodcovského rozsudku, súd v SR môže – na návrh účastníka – odložiť vykonateľnosť tohto rozsudku.

Uznanie a výkon cudzieho rozsudku môže súd odoprieť na návrh účastníka konania, proti ktorému sa cudzí rozsudok uplatňuje, za podmienok, ktoré sú totožné s podmienkami uvedenými v New Yorkskom Dohovore o uznaní a výkone cudzích rozhodnutí z r. 1959.

Toľko v stručnosti o všeobecných pravidlách rozhodcovského konania v Slovenskej republike. Ako vidieť, súčasná právna úprava je plne kompatibilná s aktuálnymi modernými požiadavkami na rozhodcovské konanie. Viac, než 5-ročná aplikácia platnej právnej úpravy, ktorá detailnejšie rozpracovala predchádzajúcu, tiež už recipovanú právnu úpravu, dáva všetky predpoklady pre to, aby záujemcom o arbitrážne konanie v SR bol poskytnutý rovnaký štandard ako na ktoromkoľvek inom arbitrážnom súde EÚ.

PRÁVNA ÚPRAVA ROZHODCOVSKÉHO KONANIA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Doc. JUDr. Ľubomír Fogaš, CSc.

Jedným zo základných práv a slobôd garantovaných tak v Listine základných práv a slobôd ako aj v Ústave SR je právo na súdnu ochranu. Orgánmi, ktoré majú napomáhať realizácii tohto práva sú najmä súdy. Právne postavenie súdov, príp. nimi poverených orgánov garantuje každému možnosť domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva. Súčasťou práva na súdnu ochranu a to tak podľa Ústavy SR, ale aj podľa zaužívanej judikatúry Ústavného súdu SR je aj právo každého aby sa jeho vec verejne prejedнала bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Aplikačná prax i teória už v dlhšom časovom horizonte poukazuje na to, že v súčasnom období najmä právo prerokovať vec bez zbytočných prietahov je často ignorované. Zo zverejnených štatistík možno konštatovať, že konanie a rozhodnutie o civilnej veci trvá súdu v priemere 17,6 mesiaca, v obchodných veciach dokonca dlhšie a pred dvoma rokmi štatistiky ukazovali v priemere necelých 23 mesiacov. Tento stav sa dlhodobo snaží legislatíva riešiť najmä legislatívne – technickými opatreniami, ktorých zmyslom a cieľom malo byť zefektívnenie a teda aj zrýchlenie konania. Žiaľ, dnes možno konštatovať, že ani postupne prijímané legislatívne zmeny Občianskeho súdneho poriadku, ktorých je viac ako 50 nepriniesli očakávaný efekt. Je to tak okrem iného aj preto, lebo v období, ktoré všeobecne nazývame prechodným vzniklo aj niekoľko atypických porušení práva, ktoré zrejme v budúcnosti nebudú mať opakovanie. Medzi takéto spory patria napr. kauzy pádu privatizačných fondov, ale aj nebankových subjektov. Dôsledkom bol vznik niekoľko desiatok až stotisíc sporov čo v konečnom dôsledku znamená časovú preťaženosť súdov, ktoré musia takéto spory riešiť.

Do úvahy treba vziať i skutočnosť, že nástroje, ktoré má k dispozícii legislatíva v súvislosti s posilňovaním efektívnosti súdnictva sú limitované a to definíciou právneho štátu v rámci ktorej sa žiada zdôrazniť princíp nezávislosti súdnej moci, čo v konečnom dôsledku znamená, že výkonná či zákonodarná moc môžu zasahovať do výkonu moci súdnej len obmedzene. Treba vziať tiež do úvahy, že v civilnom procese nie každý z účastníkov má záujem na vydaní spravodlivého rozhodnutia, ale naopak, môže mať aj záujem na predlžovaní súdneho konania a to aj s ohľadom na neustále sa meniaci právny

poriadok a to najmä zmeny v hmotno-právnej oblasti. Do výkonu súdnictva preto treba investovať nielen z hľadiska materiálneho, ale aj personálneho zabezpečenia. Zdôrazňujem uvedené aspekty preto, lebo ak porovnáme štatistické ukazovatele, môžeme konštatovať, že napriek niekoľkým desiatkam zmien Občianskeho súdneho poriadku počet reštančných vecí neklesá a ak na niektorých súdoch poklesol, tak vo veľmi obmedzenej miere. Len ako príklad sa žiada uviesť, že kým v roku 2000 bolo nevybavených 118 427 vecí, v roku 2004 to bolo 128 998, reštančných vecí v tom istom období bolo 54 632 v roku 2000 a 62 793 v roku 2004. Uvedené naznačuje, že je potrebné hľadať príčiny existujúceho stavu a nástroje na jeho zlepšenie v iných ako sú iba legislatívne opatrenia.

Vývoj spoločnosti zaznamenáva určité amplitúdy. Nie je to inak ani vo vzťahu k právnej úprave právomoci súdov v civilných veciach v najširšom slova zmysle. Do roku 1990 rozhodovali o tzv. civilných veciach súdy a nesúdne orgány. Znamená to, že na riešení konfliktov v oblasti civilno – právnej sféry sa podieľal celý rad orgánov, ktoré k tomu boli vybavené vhodným rozsahom právomocí. V tomto období existovali orgány arbitráže, štátne notárstva a celý rad rozhodcovských a zmierovacích komisií a orgánov. Po roku 1990 však možno sledovať trend, ktorý by sme mohli nazvať snaha po koncentrácii rozhodovania civilných vecí na súdoch. V dôsledku prijatia Listiny základných práv a slobôd a súčasnej akceptácie čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa začal výrazne presadzovať názor, že riešenie konfliktov v civilno – právnej sfére sú kompetentné riešiť iba súdy. Pritom čl. 6 Európskeho dohovoru hovorí o tom, že každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným tribunálom zriadeným zákonom. Z vyššie uvedeného, ale aj s ohľadom na publikovanú judikatúru možno konštatovať, že základným orgánom povolaným prejednávať a rozhodovať civilno – právne spory je nezávislý a nestranný súd. V osobitných prípadoch môže byť táto právomoc daná aj iným orgánom pričom delegácia jurisdikcie rozhodovať o právach a povinnostiach zo štátnych súdov na iné orgány, teda aj na rozhodcov musí byť realizovaná zákonom. Je to tak preto, lebo takáto delegácia pochádza zo štátnej moci a teda nemôže byť upravená normou nižšej právnej sily. V konečnom dôsledku ak pozorne vyložíme §7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, dospejeme k záveru, že o poskytovaní ochrany porušeným alebo ohrozeným právam môžu rozhodovať aj iné orgány. Citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku totiž hovorí o tom, že súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občiansko-právnych, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych

vzťahov pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Znamená to, že tak medzinárodnoprávne predpisy, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj náš právny poriadok nepredpokladá výlučnú koncentráciu právomoci rozhodovať v civilno – právnej sfére len pre súdy. Preto sa v súčasnom období opätovne a čoraz častejšie hovorí aj o rozdelení vecí, ktoré sú dnes v právomoci súdov, moderne hovoríme, že hľadáme alternatívne riešenie súdnych sporov. V inej forme, ako do roku 1990, sa tak legislatíva ako i teória usiluje nájsť riešenie v zmysle ktorého by o riešení konfliktov v civilno – procesnej sfére rozhodovali nielen súdy, ale aj iné, nesúdne orgány. Tieto samozrejme musia byť nadané právomocou, ktorá je taxatívne limitovaná zákonnými ustanoveniami.

Táto konferencia sa koná v čase, keď na Slovensku už boli prijaté právne predpisy, ktoré mimosúdne riešenie konfliktov v civilno-právnej sfére umožňujú. Ide najmä o zákon č. 244/ 2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej iba „ZRK“) a zákon o mediácii teda zákon č. 420/ 2004 Z. z. Vzniká otázka o aký druh konania v oboch prípadoch ide, aké ustanovenia iných predpisov sa budú na takéto konania vzťahovať a konečne ako v konaní postupovať. Už na tomto mieste sa žiada konštatovať, že ZRK síce vytvoril predpoklady pre samostatné a nezávislé rozhodovanie rozhodcami a rozhodcovskými súdmi, ale súčasne zakotvil možnosť kontroly tejto činnosti a to tým, že umožňuje rozhodcovské rozhodnutia preskúmať na všeobecných súdoch. Táto „kontrola“ je však vymedzená veľmi presne a je možná najmä v tých prípadoch, v ktorých v rozhodcovskom konaní došlo k porušeniu procesných predpisov.

1. Rozhodcovské konanie – ako relatívne samostatný druh civilného procesu v najširšom slova zmysle chápeme ako jednu z foriem alternatívneho riešenia sporov. Nejde pritom o novú problematiku. Zdá sa však, že nás jej riešenia v súvislosti s hľadaním jej miesta v súčasných podmienkach zaskočili. Vyššie spomínaná preťaženosť súdov, zdĺhavé riešenie a tým i poskytovanie ochrany ohrozeným, či porušeným právam subjektov civilno-procesných vzťahov nás však často vedú k hľadaniu netradičných východísk. Treba si uvedomiť, že alternatívne riešenie sporov o právo sa od obligatórneho, zákonného obmedzenia právomoci súdov líši. Pri vytváraní podmienok pre alternatívne riešenie konfliktov v civilno-právnej sfére ide o postup založený na fakultatívnom rozhodnutí subjektov, teda na vôli subjektov konkrétneho právneho vzťahu, ktoré si tento spôsob vyriešenia sporu musia zvoliť. Súčasne ide o mimosúdne riešenie sporov upravené

zákonom, v našich podmienkach niekoľkými zákonmi. Niektoré rozhodcovské súdy dokonca na základe vznikli a majú svoje ukotvenie v osobitných právnych predpisoch. Ide napr. o :

- zákon č. 9/1992 Zb. obchodných a priemyselných komorách;
- zákon č. 229/1992 Zb. o komoditných burzách;
- zákon č. 126/ 1998 Z. z. o Slovenskej živnostenskej komore;
- zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách;
- zákon č. 429/ 2002 Z. z. o burze cenných papierov;
- zákon č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku.

V tejto súvislosti sa teórii ponúka otázka či rozhodcovské konanie má svoje miesto v civilnom procese, alebo ide o konanie, ktoré nemožno do jeho štruktúry začleniť. Spoločenský význam tejto formy rozhodovania sporov však rastie. Svedčí o tom, dnes už nielen počet sporov alebo celkový objem hodnoty sporov riešených pred rozhodcami či rozhodcovskými súdmi, ale aj skutočnosť, že nová právna úprava umožnila vznik nových rozhodcovských súdov.

Do úvahy však treba brať aj ďalšie faktory. Liberalizácia obchodných vzťahov, najmä v oblasti medzinárodnej spolupráce vedie i k vzniku novej kategórie sporov vyplývajúcich z nových zmluvných vzťahov. Aplikčná prax už ukazuje, že v aj v zmluvách, ktoré obsahujú rozhodcovskú doložku sa podceňuje určenie miesta rozhodcovského konania naznačených sporov, voľba práva, jazyka ako aj pravidiel, podľa ktorých sa má v konaní postupovať. Následkom je to, že spory sú riešené iba súdmi a to podľa predpisov zahraničného investora či cudzozemského partnera v zahraničí (odkazujem napr. na zmluvy o privatizácii bánk, energetických podnikov, ale i celý rad bežných obchodných zmlúv). Trovy spojené s konaním pred zahraničnými súdmi sú pre naše subjekty nákladné, často si vyžadujú priame zastupovanie zahraničným advokátom. Preto je potrebné v praxi častejšie sa zaoberať myšlienkou riešenia sporov na rozhodcovskom súde.

V tejto súvislosti považujem za dôležité pripomenúť základné východiskové koncepcie určujúce povahu rozhodcovského konania. Nie je úlohou môjho vystúpenia

zaoberať sa podrobnou analýzou oboch základných teoretických východísk rozhodcovského konania v podobe zmluvnej či jurisdikčnej teórie. Napriek tomu pripomínam, že:

- a) Podstatou teórie zmluvného ponímania rozhodcovského konania je skutočnosť, že rozhodcovská činnosť je založená na zmluvnej vôli strán, ktoré prostredníctvom nej prenášajú svoje právo vytvárať záväzkový vzťah z vlastnej osoby na tretí subjekt a to tak, že obidve strany sporu delegujú toto právo na tú istú osobu, ktorej úlohou je spravodlivým postupom vytvoriť nové právne garancie realizácie práva. Zjednodušene povedané, právomoc rozhodcovského súdu mu nie je delegovaná prostredníctvom štátnej moci ale pochádza od súkromnej vôle strán sporu. Z rozhodnutí rozhodcu, alebo rozhodcovského súdu však vznikajú práva a povinnosti, ktoré budú vymáhateľné v exekučnom konaní rovnako ako práva a povinnosti vyplývajúce zo všeobecným súdom judikovaných právnych nárokov.
- b) Z opačného ponímania vychádza jurisdikčná teória. Podľa nej rozhodnutie (nález) rozhodcu nie je iba deskripciou vôle strán v spore, ale je rozhodnutím o práve obdobne ako to vnímame pri moci súdnej a to aj napriek skutočnosti, že toto rozhodnutie nebolo vydané štátom určenými osobami. V zmysle tejto teórie sa rozhodca stáva dočasne verejným funkcionárom a rozhodcovská činnosť je výkonom verejnej funkcie. Znamená to, rozhodcovský súd má zákonom stanovené rámce svojej činnosti a aj právomoc jeho rozhodovania je vecne vymedzená právnou normou vo forme zákona.

Z toho vyplýva i postavenie, presnejšie úloha rozhodcu. Rozhodca sa má usilovať nájsť riešenie sporu podrobným skúmaním právnych skutočností vyplývajúcich z tvrdení účastníkov a práva, ktoré sa vzťahuje na právne vzťahy subjektov sporu. Preto musí byť rozhodca nestrannou autoritou pri skúmaní skutkového stavu veci. Zmyslom jeho činnosti nie je do viesť strany k dohode (na rozdiel napr. od mediatora), ale rozhodnúť v prospech jednej zo strán sporu. Zmyslom rozhodcovského konania je riešiť spor o právo procesnými prostriedkami, z ktorých konečným je vydanie rozhodnutia.

- c) Dnes v období nebývalých civilizačných zmien spoločnosti však takmer neexistuje tzv. čistá teória, ako základ právneho postavenia existujúcich inštitúcií. V tomto zmysle treba chápať i pokusy o sformulovanie tzv. zmiešanej teórie. Podľa jej predstaviteľov na jednej strane je rozhodcovské konanie založené na rozhodcovskej zmluve, alebo doložke ku zmluve, ako výrazu slobodnej vôle strán, ale táto určuje iba jeho základné pravidlá konania. Na druhej strane však rozhodcovský súd existuje iba na základe

zákona, rozhodca sa chápe ako „privátny sudca“, ktorého právomoc konať je daná aj rámcami štátnej moci a rozhodnutie rozhodcu sa stáva exekučným titulom rovnako ako rozhodnutie súdu. Vôľa zmluvných strán a vôľa štátu spoločne vytvárajú predpoklady pre činnosť rozhodcov a rozhodcovských súdov.

Ako už bolo vyššie naznačené, práve tejto tzv. zmiešanej teórii sa viac blíži aj postavenie rozhodcovských súdov v Slovenskej republike.

2. Civilný proces v zmysle doterajších záverov teórie chápeme ako súčasť právno-ochranných činností štátu. Uskutočňujú ho súdy a mimosúdne orgány. Rozhodcovské konanie sa definuje ako súkromnoprávne konanie, ktoré sa uskutočňuje pod kontrolou a na základe zmluvy účastníkov, ktorou je spor predkladaný k posúdeniu nimi vybranému nezávislému subjektu a v ktorom výsledkom konania je rozhodnutie sporu s konečnou platnosťou vo forme rozhodnutia rozhodcu. Toto rozhodnutie sa stáva záväzným pre účastníkov a je vynútiteľné zákonnými prostriedkami.

Konanie pred rozhodcovským súdom je teda možné zaradiť do kategórie konaní pred mimosúdnyimi orgánmi. Pod pojmom civilný proces pritom rozumieme každé konanie, v ktorom sa poskytuje ochrana porušeným alebo ohrozeným právam vyplývajúcim z civilno-právnych vzťahov v najširšom slova zmysle. Pojem civilná vec sa vysvetľuje v kontexte materiálno-právnych noriem. O relatívnej samostatnosti tohto konania svedčia viaceré ustanovenia. Rozhodcovské konanie nemá vlastný exekučný poriadok, ale výkon rozhodnutí sa uskutočňuje podľa všeobecných predpisov o exekúcii. Aj nový zákon počíta so subsidiárnym používaním Občianskeho súdneho poriadku (§ 51). Bez toho, aby sme si robili nárok na podrobnú analýzu vzájomných väzieb (sem by patrilo i posúdenie § 2, § 8 § 27 a § 40) možno konštatovať, že rozhodcovské konanie je konaním, ktorého zmyslom je prejednávať a rozhodovať spory v tzv. civilných veciach a teda je možné ho zaradiť pod pojem civilný proces v najširšom slova zmysle.

Dohoda účastníkov určuje i štruktúru rozhodcovského konania. Z dohody vyplýva i forma rozhodcovského konania. Voliteľnou formou môže byť buď konanie *ad hoc* (príležitostné konanie), v ktorom si účastníci v podstate určia vlastné pravidlá konania alebo *inštitucionálne* konanie (stále konanie), v rámci ktorého sa účastníci podvolia konkrétnemu stálemu rozhodcovskému orgánu a jeho pravidlám konania.

Za ďalšie kritérium pre určenie vnútornej štruktúry rozhodcovského konania býva označovaný rozsah rozhodovania. Tak môže ísť o *všeobecné* rozhodcovské konanie (ktoré umožňuje riešenie všetkých majetkových sporov vnútroštátnej, prípadne i medzinárodnej povahy) alebo *špecializované*, ak sa má jednať o riešenie sporov, ktoré vznikajú iba v určitej oblasti majetkových sporov alebo komodít (napr. zákon o burze cenných papierov).

Rozhodcovské konanie môžeme však rozlišovať aj ako *vnútroštátne* (je obmedzené iba na rozhodovanie sporov na území štátu, v ktorom bolo vytvorené a jeho právne predpisy) a *medzinárodné* (ktoré má popri vnútroštátnej pôsobnosti i nadnárodný dosah a to tým, že samo konanie sa môže viesť na území iného štátu alebo jeden či viacerí účastníci sú cudzozemci). V takýchto prípadoch je na mieste, ak rozhodcovská zmluva obsahuje i voľbu práva a jazyka.

Konečne v teórii je možné rozlíšiť i rozhodcovské konania *dobrovoľné* a *obligatórne*. Obligatónymi budeme rozumieť také konania, v ktorých existujúce spory namiesto všeobecných súdov zmluvných štátov prejednáva v rozsahu danom medzinárodnou zmluvou rozhodcovské orgány ex lege a to bez toho, aby účastníci museli uzavrieť rozhodcovskú zmluvu.

3. Slovenská republika má relatívne nový zákona o rozhodcovskom konaní. Na tomto mieste je však potrebné poukázať na skutočnosť, že inštitút rozhodcovského konania je široko využívaný aj v medzinárodných súvislostiach, najmä v sporoch z obchodného práva, či vo veciach medzinárodného obchodného styku. Výsledkom tejto medzinárodnej spolupráce bol systém medzinárodných zmlúv, ktoré postupne nahrádzujú unifikačné práce Komisie OSN pre medzinárodné obchodné právo (UNCITRAL). Pravidlá pre činnosť v rámci rozhodcovského konania (Uncitral arbitration rules) odporučilo Valné zhromaždenie OSN členským štátom ešte v roku 1976. Následne bol vypracovaný vzorový zákon o medzinárodnej obchodnej arbitráži a v roku 1985 bol odporúčený aj ostatným krajinám ako model, ktorý umožní zjednocovanie v tejto oblasti. Zatiaľ nebol prevzatý do nášho právneho poriadku. Treba tiež dodať, že v rámci krajín EÚ nebola spracovaná jednotná právna úprava rozhodcovského konania. Myslím, že dozrel čas, aby sme sa na aplikáciu návrhov na unifikáciu rozhodcovského konania pripravili a z tohto pohľadu

i zhodnotili či novoprijatý zákon plne zodpovedá naznačeným medzinárodným dokumentom.

Náš právny predpis, umožňuje rozhodovanie v rámci rozhodcovského konania o majetkových sporoch vzniknutých z tuzemských a medzinárodných obchodno-právnych a občiansko-právnych vzťahov za podmienky, že miestom konania je Slovenská republika. Rovnako je umožnené uznávanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike. Tým je v podstate pozitívne vymedzený i predmet rozhodcovského konania. Za pozitívne možno považovať i vymedzenie právomoci v tom zmysle, že v rozhodcovskom konaní možno rozhodovať iba spory, ktoré účastníci konania môžu v konaní pred súdom ukončiť uzatvorením súdneho zmieru. Znamená to plné rešpektovanie dispozičného princípu. Naopak, v rozhodcovskom konaní a za dnešnej právnej úpravy nemožno rozhodovať spory o osobnom stave, o vzniku, zmene alebo zániku vlastníckych práv a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, ďalšie spory súvisiace s núteným výkonom rozhodnutí a nakoniec také, ktoré vznikli v priebehu konkurzného a vyrovnacieho konania. Ide o negatívne vymedzenie právomoci rozhodcovského súdu. Zákon vyjadruje i vzťah rozhodcovského konania a konania na súde v nadväznosti na dodatočné rozhodnutie účastníkov po skončení sporu v rozhodcovskom konaní.

4. Základom právomoci rozhodcovského súdu alebo rozhodcu konať je rozhodcovská zmluva. Zákon pritom umožňuje zmluvným stranám uzatvárať takéto zmluvy dvoma spôsobmi:

- samostatnou zmluvou;
- rozhodcovskou doložkou k zmluve uzatvorenej medzi stranami vo veciach týkajúcich sa obchodno-právnych a občiansko-právnych vzťahov.

V rámci rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky si možno dohodnúť rozhodcu, rozhodcovský súd, rozhodné právo, rokovací jazyk ako aj miesto konania. Zákon vyžaduje jednak písomnú formu a splnenie ďalších náležitostí pre platnosť rozhodcovskej zmluvy.

5. Podmienky a predpoklady na výkon funkcie rozhodcu, zloženie rozhodcovského súdu a postup strán pri ustanovovaní rozhodcu vrátane možnosti zániku funkcie rozhodcu

tvoria osobitnú časť súčasnej právnej úpravy. Zákon plne rešpektuje vôľu účastníkov založenú na dôvere k osobe, ktorú si vybrali ako rozhodcu, vrátane možnosti ustanovenia náhradného rozhodcu v prípade, že rozhodcovi zanikla jeho funkcia. Táto otázka bola predmetom komplikovanej diskusie pri prijímaní zákona. Bez ohľadu na jej obsah, s ohľadom na prax, odporúčam pri výbere osoby rozhodcu brať do úvahy jeho prax, vzdelanie a skúsenosti s vedením konaní tohto druhu. Ak má byť výsledok rozhodcovského konania – rozhodcovský rozsudok – exekučným titulom je na mieste, ho tvoril rozhodca, ktorý nezanedbá jeho náležitosti. Inak by sa rozhodcovské rozhodnutie mohlo stať nevykonateľným.

6. Platná právna úprava pozná ustanovenia o zriadení stáleho rozhodcovského súdu. Žiada sa zdôrazniť, že napriek tomu, že konanie pred rozhodcovským súdom chápeme ako súčasť civilného procesu, rozhodcovský súd nie je všeobecným súdom v zmysle Ústavy SR a jeho činnosť nemožno charakterizovať ako výkon súdnej moci. Pojem „stály“ vyjadruje iba to, že bol zákonným spôsobom ustanovený a že nie je vytváraný pre jednotlivé prípady ad hoc pričom účastníci sa môžu kedykoľvek naň obracať. Stály rozhodcovský súd má vlastný štatút, sídlo a štatutárny orgán a vydáva vlastný procesný poriadok, ktorý upravuje konanie pred týmto súdom, vrátane úpravy trov rozhodcovského konania. Účastníci konania sú povinní rešpektovať uvedené dokumenty, prípadne iné predpisy, ktoré by upravovali toto konanie, vrátane spôsobu menovania výberu rozhodcov, ktorý môže byť viazaný na splnenie určitých podmienok, napr. existuje zoznam rozhodcov, ktorý výber rozhodcu uľahčuje.

Zákon o rozhodcovskom konaní má nepochybne povahu procesného predpisu a on sám nezriaďuje stále rozhodcovské súdy a ani neupravuje podrobný mechanizmus ich vzniku. Zákon iba stanovuje, že stále rozhodcovské súdy môžu byť za podmienok v ňom stanovených zriadené. Osobitne sa žiada poukázať na skutočnosť, že zákon vyjadruje do istej miery autonómnu povahu štatútov stálych rozhodcovských súdov. V tomto smere sú naplnené všetky predpoklady pre riadne fungovanie našich rozhodcovských súdov.

Na základe dnes platného zákona sú právnické osoby oprávnené zriaďovať a prevádzkovať stály rozhodcovský súd. Na jeho zriadenie nie je potrebné žiadne administratívne rozhodnutie, povolenie, či registrácia vydané v správnom alebo inom konaní. Ministerstvo spravodlivosti však vedie „evidenciu“ stálych rozhodcovských súdov

na Slovensku. Podmienkou je, že zriaďovateľ vytvorí takýto súd na svoje náklady a zriadenie súdu, prípadne jeho stálych pobočiek zverejní v Obchodnom vestníku. Rovnako je zriaďovateľ povinný vypracovať a zverejniť dva dôležité dokumenty a to a) štatút a rokovací poriadok; b) zoznam rozhodcov. Pre vypracovanie štatútu a rokovacieho poriadku zákon obsahuje iba rámcovú úpravu, pričom podrobnosti ponecháva na vlastné dokumenty. Je však nepochybné, že k obligatórnym náležitostiam štatútu patria: organizačná štruktúra stáleho rozhodcovského súdu, spôsob kreovania, počet orgánov rozhodcovského súdu ako i počet jeho organizačných zložiek – pobočiek. Dôležitou súčasťou je nepochybne vymedzenie vecnej pôsobnosti stáleho rozhodcovského súdu v súlade so zákonom.

7. Procesné otázky, vrátane procesných úkonov sú významnou súčasťou dnešnej právnej úpravy. Všeobecne možno konštatovať, že zákon stanovuje iba nevyhnutnú mieru formalizácie samotného rozhodcovského konania a predpokladá, že autorita rozhodcu a súčinnosť strán pri prejednávaní veci sú základnými predpokladmi úspešného skončenia samotného procesu. Zákon prísne dbá o rešpektovanie princípu rovnosti strán, ale i napĺňanie obsahu pojmu dôkazné bremeno v samotnom konaní. Rozhodca má konať ako nestranný subjekt a nie je viazaný žiadnym osobitným dôkazným prostriedkom. V rámci dokazovania môže rozhodcovský súd za zákonom splnených predpokladov požiadať o vykonanie dôkazu i všeobecný súd.

8. Rozhodcovské rozhodnutie, jeho forma, obsah a účinky ako i možná oprava sú súčasťou záverečných ustanovení zákona. Za veľmi významné považujeme taxatívne vymedzenie dôvodov na podanie žaloby v dôsledku, ktorej môže byť rozhodcovský rozsudok zrušený.

Účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3);
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní;

- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy;
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal;
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené;
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť;
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17);
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona /14/ alebo
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený.

Podanie žaloby nemá vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku suspenzívne účinky. Všeobecný súd však môže odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Uvedené ustanovenie je výsledkom novely ZRK a znamená posilnenie jednoinštančnosti konania.

Bolo by iste na mieste venovať pozornosť i ďalším otázkam, ktoré aplikačná prax otvára, vymedzený čas to však nedovoľuje.

HISTORICKÝ A PRÁVNÝ RÁMEC ROZHODCOVSKÉHO KONANIA

JUDr. Milan Galanda

Úvod

Keby nebolo nedorozumení a sporov medzi ľuďmi, nebolo by treba ani sudcov, rozhodcov, právnikov,...Ale pretože v ľudskej povahe je „výroba problémov“ geneticky zakotvená, nemusíme sa obávať o to, že právnickému remeslu hrozí zánik.

V každej komunite, kde môže vzniknúť spor, je potreba mať aj „pravidlá na riešenie sporov“. V anglosaskej a americkej literatúre existuje pekná a dlhá tradícia „zmierovacieho sudcu“. Už ten samotný názor jasne hovorí, čo osoba poverená touto funkciou mala v náplni práce. V štáte – a to bez ohľadu na jeho formu či typ – sa vyskytuje súdnictvo ako osobitná inštitucionalizovaná zložka verejnej moci. Súdenie = poznávanie a rozhodovanie, patrí medzi neodmysliteľné a nenahraditeľné funkcie štátu.

A v trestnej oblasti štátny monopol na výkon súdnictva ostane – aspoň v našich kontinentálnych a stredoeurópskych krajinách – aj do budúcnosti. V netrestnej oblasti, teda v civilnej a obchodnej sfére je ale rozhodovanie prostredníctvom neštátnych orgánov otvorená a perspektívna cesta.

Za základ rozhodcovského konania ako alternatívneho spôsobu riešenia sporov treba považovať dobrovoľné rozhodnutie účastníkov, že svoj spor zveria rozhodcovi alebo rozhodcovskému súdu. Mala by platiť zásada – v slovenskom právnom poriadku aj garantovaná ústavou – podľa ktorej nikoho nemožno nútiť k tomu, aby sa vzdal svojho práva na zákonného sudcu a podrobil sa tomu, že jeho vec bude riešiť niekto iný.

RK sa týka zväčša „budúcich sporov“, a účastníci sa v čase podpisovania príslušných zmluvných dokumentov dohodli, že svoje prípadne spory budú – za fair a rovnocenných podmienok – riešiť prostredníctvom rozhodcu.

Ústavný rámec rozhodcovského konania

Samotná Ústava SR predpokladá :

Čl. 46

1) Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanoveným zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

4) Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právne ochrane ustanoví zákon.

Vyššie uvedené ustanovenia spolu s medzinárodnými dokumentmi, ktoré SR resp. predtým ČSFR či ČSSR podpísali dávajú dostatočný rámec na tom, aby mohla byť upravená možnosť rozhodovať vybrané spory prostredníctvom na to osobitne ustanovených orgánov.

Právny rámec rozhodcovského konania

Historický úvod

Rozhodovanie sporov – v našom prípade najmä v oblasti majetkových práv – má aj na našom území svoju dlhú a zaujímavú históriu. Faktom je, že tak ako sa menili štáty a režimy, tak sa menila aj právna úprava a faktické uplatňovanie rozhodcovského konania. Možno skonštatovať, že menila sa hlavne dve veci a to :

a) subjekty a

b) predmet

rozhodcovského konania.

Do roku 1992 právomoc rozhodovať hospodárske spory medzi socialistickými organizáciami prislúchala hospodárskej arbitráži /HA /. Činnosť arbitráže pritom sa dala rozdeliť na dve základné:

1) rozhodovacia = prerokúvania a rozhodovanie sporov

2) mimorozhodovacia = preventívna, signalizačná a výchovná

Sústavu orgánov HA tvorili :

- Štátna arbitráž ČSSR (jej súčasťou bola aj vojenská zložka)`

- Štátna arbitráž SSR (a Štátna arbitráž ČSR)`
- krajské arbitráže.

Arbitráž za svojej doby plnila „quasisúdnu“ funkciu štátu a pri jej rozhodovaní okrem „zákonosti „ v súlade s vtedy platnými predpismi svoju úlohu zohrávala aj „hospodárnosť“ a plnenie plánov a potreby socializmu.

Dovolím si – aj keď to priamo nesúvisí s našou témou – zmieniť sa aj o „rozhodcovských komisiách „, ktoré svoju existenciu a fungovanie odvíjali od pracovného práva. V Zákonníku práce bola riešená samostatne úprava a riešenie pracovnoprávných sporov, ktoré spadali do kompetencií rozhodcovskej komisie / RK / ktorá bola volená a priamo zodpovedala členskej schôdzi ZO ROH.

RK rozhodovali spory medzi organizáciou /zamestnávateľom / a pracovníkom. Ak bola v organizácii ustanovená RK, spor mohol súd prejednať až potom, ak tento prejednala RK.

Súčasný právny stav

Po zrušení štátnej arbitráže prešla právomoc rozhodovať spory na všeobecné súdy. Prax ale ukázala, že to nebol najšťastnejšie rozhodnutie. Došlo k nárastu vecí prejednávaných súdmi a zároveň sa neprimerane predlžil čas na rozhodnutie v konkrétnom spore.

Arbitrážne konanie je pritom vo svete veľmi často používaným alternatívnym spôsobom rozhodovania majetkových sporov vznikajúcich medzi účastníkmi občianskoprávných a obchodnoprávných vzťahov. Jeho preferovanie je dôsledkom zdĺhavého rozhodovania všeobecných súdov, nedôvery v nestrannosť a objektívnosť sudcov rozhodujúcich vzniknuté spory ako aj malej skúsenosti sudcov v rozhodovaní určitých špecifických sporov vznikajúcich napr. v medzinárodnej preprave. Toto všetko sú dôvody, ktoré svedčia v prospech arbitrážneho konania. Je predsa nepredstaviteľné aby sa konanie, ktorých predmetom sú majetkové spory medzi podnikateľmi, ktorých ďalšie podnikanie závisí často od úspechu alebo neúspechu v určitom spore, neúmerne predlžovalo (je bežným javom, že rozhodovanie takýchto sporov pred všeobecnými súdmi trvá 3 až 4 roky). Dynamika obchodných vzťahov si vyžaduje dynamiku rozhodovania prípadných sporov, ktoré v nich môžu vzniknúť. Túto dynamiku rozhodovania môžu

zabezpečiť len arbitrážne sudy, ktorých sudcovia sú odborníkmi v oblasti, v ktorej na základe vôle sporových strán rozhodujú ich spor.

Na základe vyššie uvedeného ako aj z dôvodu neefektívnosti a reštriktívnosti predchádzajúcej právnej úpravy rozhodcovského konania (zákon č. 218/1996 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení zákona č. 448/2001 Z. z.), možno len privítať prijatie novej právnej úpravy rozhodcovského konania na území Slovenskej republiky. Touto novou právnou úpravou je dňa 3. apríla 2002 NR SR schválený vládny návrh zákona o rozhodcovskom konaní, ktorý nadobudol účinnosti 1. júla 2002.

Predmetný zákon sa do značnej miery odvíja od Modelového zákona UNCITRAL o rozhodcovskom konaní v medzinárodnom obchodnom styku, sú v ňom však vyjadrené aj skúsenosti členských štátov Európskej únie pri právnej úprave komerčnej arbitráže.

Nová právna úprava odstraňuje nedostatky, ktoré spôsobovali neefektívnosť a malú využiteľnosť pôvodného zákona o rozhodcovskom konaní. Zároveň určuje úlohu všeobecných súdov, ktorá sa obmedzuje len na prevenciu zásahov do práva na spravodlivý proces, pričom je zabezpečená autonómia strán ako aj rozhodovacieho procesu pred rozhodcovským súdom. Zákon taxatívne stanovuje dôvody, ktorých splnenie môže mať za následok, na základe žiadosti jednej zo strán sporu, preskúmanie rozhodcovského rozsudku všeobecným súdom.

Zákon o rozhodcovskom konaní sa skladá z **deviatich** častí (a celkovo 56 paragrafov) ktoré možno rozdeliť na určité ucelené celky. Prvým z nich sú **všeobecné ustanovenia** upravujúce:

- predmet úpravy a rozsah pôsobnosti rozhodcovského súdu,
- vzájomné postavenie a právomoci rozhodcovského a všeobecného súdu,
- obsah a formu rozhodcovskej zmluvy,
- vymedzenie osoby rozhodcu,
- osobitnú úpravu postavenia stáleho rozhodcovského súdu.

V druhej časti upravuje zákon **rozhodcovské konanie** ako celok pričom okrem samotného postupu od začatia po vydanie rozhodcovského rozhodnutia vymedzuje aj dôvody a postup pri zrušení rozhodcovského rozsudku.

V ďalšej časti sa zákon zaoberá problematikou **uznania a výkonu** tuzemských **rozhodcovských rozsudkov** ako aj cudzích rozhodcovských rozsudkov na území Slovenskej republiky.

Poslednú časť zákona tvoria **prechodné a záverečné ustanovenia**.

Záver

Platná právna úprava dáva dostatočný priestor na riešenie sporov prostredníctvom alternatívnych spôsobov. Od prijatia zákona NR SR č. 244/2005 Z. z. o rozhodcovskom konaní môžu spory medzi účastníkmi prejednávať aj **Rozhodcovské sudy zriadené zákonom alebo na základe zákona** z iniciatívy FO alebo PO.

Okrem spomínaného rozhodcovského konania je to aj mediácia. Z hľadiska formálno-právneho je tu teda možnosť. Záleží len od možných účastníkov a osobitne právnikov a najmä právnych zástupcov, či tieto možnosti využijú.

PRAKTICKÝ PRÍNOS ROZHODCOVSKÉHO KONANIA PRE JEHO ÚČASTNÍKOV

JUDr. Radoslav Hnilica

Popri najčastejšie využívanom spôsobe riešenia sporov v občianskom súdnom konaní, štát za určitých podmienok umožňuje účastníkom právneho vzťahu zveriť rozhodovanie ich sporu aj inému, nesúdному orgánu vychádzajúc zo základného práva na prístup k spravodlivosti pre všetkých, zakotveného v čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Dochádza tak ku prejednaniu a rozhodnutiu veci pred nesúdny orgánom. Práve rozhodcovské konanie patrí k najefektívnejším prostriedkom mimosúdneho riešenia sporov. Rozhodcovské konanie predstavuje proces mimosúdneho riešenia sporov, v ktorom na základe vôle zmluvných strán prejavenej v rozhodcovskej zmluve, tretia osoba ako tzv. „súkromný sudca“ prejedná a rozhodne vec namiesto civilného súdu a to menej formálnym spôsobom. Dôležité je, že takéto rozhodnutie je vynutiteľné štátnou mocou vo vykonávacom konaní.

Aby rozhodcovské konanie mohlo byť prijaté verejnosťou ako rovnocenná, štandardná alternatíva k súdному konaniu, musí nevyhnutne prinášať účastníkom, oproti tradičnému spôsobu riešenia sporov, značné výhody, ktoré ich budú nabádať k jeho využívaniu. Možno konštatovať, že riešenie sporu cestou rozhodcovského konania ponúka zaujímavé výhody ako účastníkom konania, tak aj štátu odľahčením civilných súdov od časti nápadu vecí. V mojom príspevku sa sústredím na stručné zhodnotenie prínosu práve pre jeho účastníkov.

➤ **rýchlosť konania**

Za jednu z najpodstatnejších výhod, ktorú rozhodcovské konanie ponúka, je možné považovať práve rýchlosť konania. Rozhodcovské konanie trvá v zásade len niekoľko mesiacov. Rokovacie poriadky niektorých rozhodcovských súdov dokonca upravujú časové ohraničenie trvania konania ustanovením lehôt, v ktorých musí byť vydané rozhodcovské rozhodnutie.¹ Iné pravidlá zase umožňujú účastníkom konania požiadať

¹ Napríklad podľa čl. 24 Pravidiel pre rozhodcovské konanie pred Medzinárodným rozhodcovským súdom pri Medzinárodnej obchodnej komore je určená lehota na vydanie rozhodcovského nálezu **šesť mesiacov**

rozhodcovský súd o zrýchlené konanie.² Časovo ohraničená alebo zrýchlená arbitráž sa často označuje pojmom „expedited arbitration“. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že na rýchlosť rozhodcovského konania má zásadný vplyv jeho neformálnosť. Rozhodne tu hrá veľkú úlohu kvalita rozhodcovskej zmluvy, ktorú uzatvoria zmluvné strany, najmä pri konaní ad hoc a ako dokonale v nej ošetrí všetky procesné postupy s vplyvom na štandardný postup konania (napr. výber rozhodcu, jazyka, formy, miesta konania, úprava začatia a priebehu konania...) ako i postupy proti zneužívaniu prietáhov v konaní (napr. rozhodovanie o námietkach zaujatosti alebo právomoci, ustanovovanie rozhodcov...). Pri stálych rozhodcovských súdoch, a to predovšetkým tých s dlhodobou tradíciou, sa dá očakávať, že tieto majú vo svojich rokovacích poriadkoch dokonale upravené všetky alternatívy a možnosti na bezproblémový, rýchly postup konania. Z hľadiska rýchlosti má významný vplyv aj zásada jednoinštančnosti rozhodcovského konania, nakoľko druhý, odvolací stupeň je skôr výnimočný a zmluvné strany sa na ňom musia v rozhodcovskej zmluve dohodnúť. Teda vydané rozhodcovské rozhodnutie je zvyčajne konečným rozhodnutím vo veci samej, ktoré nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť za obdobných podmienok ako rozhodnutie civilného súdu. Jeho preskúmanie v druhej inštancii inými rozhodcami je prípustné len v prípade, že si to zmluvné strany dohodnú v rozhodcovskej zmluve.

➤ **hospodárnosť konania**

Často sa stretávame s tvrdením, že rozhodcovské konanie je zaťažené nižšími nákladmi ako konanie súdne. Toto tvrdenie však nie je až také jednoznačné, nakoľko do trov rozhodcovského konania sa okrem poplatku za konanie zvyčajne započítavajú aj ďalšie náklady napríklad administratívne náklady, odmena rozhodcovského súdu atď.. Na hospodárnosť konania majú vplyv aj rôzne ďalšie poplatky, napríklad za zrýchlené konanie, ktoré sú značne zvýšené. Za účelom zvyšovania hospodárnosti, rozhodcovské

od posledného podpisu Terms of Reference (medze príslušnosti – dokument, v ktorom strany definujú úlohy, ktorými chcú rozhodcov poveriť).

² V zmysle § 6 Pravidiel o trovách rozhodcovského konania Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, tvoriacich prílohu Rokovacieho poriadku RS SOPK, účastníci môžu požiadať súd o zrýchlené konanie na základe písomnej dohody, s vydaním rozhodcovského rozsudku do **jedného mesiaca** od zaplatenia poplatku za konanie zvýšeného o 75% alebo na žiadosť žalobcu s vydaním rozhodcovského rozsudku do **štyroch mesiacov** od zaplatenia poplatku zvýšeného o 50%.

súdy hľadajú možnosti ako efektívne znížiť náklady na rozhodcovské konanie. Niektoré rozhodcovské súdy preto prišli s novinkou, modernou formou rozhodcovského konania cestou elektronickej komunikácie (internetu) tzv. rozhodcovské konanie **on – line**. Tento spôsob umožňuje, aby všetky podania strán boli vykonané elektronickou formou, aby konanie bolo vedené elektronickou formou a aby rozhodcovský nálež bol vydaný elektronickou formou, prostredníctvom internetu, čo značne zníži náklady konania. Nakoniec pri hodnotení hospodárnosti rozhodcovského konania a jej porovnávaní s hospodárnosťou súdneho konania nesmieme zabúdať ešte na jeden veľmi významný faktor – časové hľadisko. Čím rýchlejšie bude poskytnutá ochrana subjektívnych práv poškodeného, tým lepšie bude zabezpečená istota a stabilita jeho právnych vzťahov a subjekt sa môže efektívnejšie sústrediť na dosahovanie jeho ekonomických zámerov.

➤ **neformálnosť konania:**

Neformálnosť a flexibilitu rozhodcovského konania môžeme označiť ako východiskovú výhodu, od ktorej sa odvíjajú aj všetky jeho ostatné benefity. Tendencie právnych úprav smerujú k posilňovaniu autonómie zmluvnej vôle strán pred prísnou právnou úpravou obsiahnutou v procesných kódexoch. Takúto možnosť ponúka aj slovenský zákon s väčšinou dispozitívnych ustanovení, umožňujúcich zmluvným stranám dohodnúť si postup konania odchyľne od ustanovení zákona, s výnimkou iba niekoľkých kogentných ustanovení a tak prispôbiť rozhodcovské konanie svojim potrebám a záujmom.³ Zmluvné strany sa môžu dohodnúť aj na tom, že konanie sa bude riadiť pravidlami niektorého stáleho rozhodcovského súdu, prípadne pravidlami UNCITRAL. Ak sa strany nedohodnú na pravidlách rozhodcovského konania, rozhodcovia postupujú v konaní podľa vlastnej úvahy. V zmysle platnej právnej úpravy majú zmluvné strany rozsiahle dispozičné oprávnenia dohodnúť sa napríklad o nasledovnom:

- a) spor, ktorý už je predmetom konania na civilnom súde sa skončí v rozhodcovskom konaní,
- b) osobe rozhodcu (rozhodcov), jeho kvalifikácii a počte,
- c) predložení sporu na rozhodnutie určitému stálemu rozhodcovskému súdu,

³ zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení zákona č. 521/2005 Z.z.

- d) spôsobe začatia rozhodcovského konania,
- e) mieste a forme konania,
- f) pravidlách prípravy a vedenia konania,
- g) preskúmaní rozhodcovského rozsudku.

Zo stručného výpočtu vyplýva, že zmluvné strany majú pri koncipovaní rozhodcovskej zmluvy široké možnosti upraviť konanie tak, aby im čo najviac vyhovovalo. Sú oprávnené dohodnúť sa aj na forme rozhodcovského konania. Môžu sa dohodnúť, že spor sa bude prejednávať len na základe predložených písomných dokladov, čo má potenciál výrazným spôsobom znížiť náklady a skrátiť dobu konania. Ďalej sa môžu dohodnúť napríklad na preskúmaní rozhodcovského rozsudku inými rozhodcami a založiť tak dvojínštančnosť konania, alebo na tom, že spor budú rozhodcovia rozhodovať podľa zásad spravodlivosti (ekvity).

➤ **neverejnosť konania:**

Neverejnosť (dôvernosť) konania predstavuje tiež jednu z mimoriadnych predností. Môžeme povedať, že sa v zásade vzťahuje na všetky alternatívne spôsoby riešenia sporov. Hlavnou úlohou princípu neverejnosti je zabezpečiť obmedzenie negatívnej publicity sporu utajením existencie sporu alebo priebehu jeho prejednávania.

➤ **špecializácia rozhodcov:**

Platná právna úprava neviaže kritérium spôsobilosti byť rozhodcom na dosiahnutie právnického vzdelania. Preto sa môžu stať rozhodcami odborníci z rôznych spoločenských oblastí. Rozhodca – odvetvový špecialista môže tak byť významným prínosom pri riešení úzko špecializovaných sporov. Samozrejme je nevyhnutné dbať na citlivé zostavovanie senátov kombináciou odborníkov z praxe s erudovanými právnikmi, aby sa zabezpečilo zostavenie vyváženého rozhodovacieho orgánu a tým prispelo ku bezvadnému prejednaní a spravodlivému rozhodnutiu veci.

➤ **výkon rozhodcovského rozhodnutia:**

Rozhodcovské konanie je forma mimosúdneho riešenia sporov, ktorá umožňuje dosiahnuť po prejednaní veci záväzné rozhodnutie s možnosťou jeho vynútenia štátnou mocou. Rozhodcovský rozsudok sa stáva exekučným titulom za rovnakých podmienok ako rozhodnutie súdu a je vykonateľný podľa ustanovení Exekučného poriadku. Ďalšou ponúkanou výhodou je uznávanie a výkon cudzích rozhodcovských rozhodnutí na území jednotlivých štátov v zmysle medzinárodnej zmluvy tzv. Newyorského dohovoru z roku 1958, ktorý dodnes ratifikovalo okolo 140 štátov. Vysokým počtom zmluvných strán dohovoru je garantovaný účinný proces uznávania a výkonu cudzích rozhodcovských rozhodnutí.

Na základe stručného zhodnotenia výhod využitia rozhodcovského konania pri riešení právnych konfliktov je zrejmé, že účastníkom konania sa ponúkajú veľmi zaujímavé benefity, ktoré jednoznačne stoja za dôkladné zváženie jeho využitia. Tento proces však prináša pozitívny efekt aj pre štát odbremením civilných súdov od časti sporov a prispením k účinnejšej vymožitelnosti práva.

PÔSOBNOSŤ ROZHODCOVSKEJ DOLOŽKY VOČI TRETÍM STRANÁM V MEDZINÁRODNEJ ARBITRÁŽNEJ PRAXI

JUDr. Katarína Chovancová, PhD.

„In general, no consent to arbitration can be assumed if third parties are involved.“

LEW J. D.M., MISTELIS L., KROLL S.M., *Comparative International Commercial Arbitration*, 2003

Špecifickým problémom v súvislosti so záväznosťou rozhodcovskej doložky v medzinárodnej obchodnej arbitráži je vymedzenie subjektov, na ktoré sa doložka vzťahuje. Rozhodcovská doložka zaväzuje predovšetkým zmluvné strany doložky. V osobitných prípadoch však môže byť záväzná aj pre tretie strany¹ na základe postúpenia, univerzálnej sukcesie,² stanov obchodnej spoločnosti³ alebo v dôsledku známej doktríny skupiny spoločností */group of companies doctrine/*, odmietanej v Nemecku, v Spojenom Kráľovstve ako aj v mnohých ďalších štátoch z jednoduchého dôvodu – v konečnom dôsledku totiž spôsobuje tzv. „natrhnutie korporátneho plášťa“ /ďalej len „the piercing of corporate veil“/.⁴ Podľa Redferna et al.⁵ „i keď francúzske a anglické sudy príležitostne the piercing of corporate veil pripúšťajú a uznávajú tretiu stranu, ktorá rozhodcovskú zmluvu nepodpísala za zmluvnú stranu rozhodcovskej zmluvy, tie isté sudy inak doktrínu skupiny spoločností kedykoľvek rýchlo odmietnu“. Naproti tomu napr. sudy v New Yorku uznali

¹ Napr. v USA sa pôsobnosť rozhodcovskej doložky vo vzťahu k tretím stranám uznáva na základe nasledovných princípov: inkorporácia odkazom */incorporation by reference/*, prevzatie */assumption/*, zastúpenie */agency/* a *veil/percing/alter ego*. Bližšie pozri rozhodnutie amerického odvolacieho súdu v prípade **Smith Enron Cogeneration Ltd Inc. v Smith Cogeneration International Inc.** United States Court of Appeals, Second Circuit, No.99-7701,8,12/1999. In: YBCA, 2000, Vol.XXV, p.641-1164.

² Pozri napr. rozhodnutie nemeckého Najvyššieho súdu zo dňa 20.11.2003. BGB, ZINsO 2004, 88 – DZWIR 2004, 161.

³ Bližšie pozri LEW J. D.M., MISTELIS L., KROLL S.M., *Comparative International Commercial Arbitration*, /citované ďalej ako *Comparative International Commercial Arbitration/* p.145.

⁴ **Piercing the corporate veil** – súdny príkaz, zbavujúci imunity a určujúci zodpovednosť obchodných riaditeľov, akcionárov atď. v dôsledku nezákonného konania. Bližšie k definícii pozri GARNER, B. A.: *Black's Law Dictionary*, p.1184.

⁵ REDFERN, A., HUNTER, M.: *Law and Practice of International Commercial Arbitration* /citované ďalej ako „*Law and Practice of International Commercial Arbitration*“, p.10.

tretie strany za zmluvné strany rozhodcovskej zmluvy, keď signatári rozhodcovskej zmluvy boli *alter ego*⁶ tretích strán.⁷ Viaceré súdy v USA uplatňujú princíp tzv. „priamych výhod“ pre tretiu stranu. Ak má tretia strana z uzavretia rozhodcovskej zmluvy priame výhody, nie je možné, aby popierala jej viazanosť rozhodcovskou zmluvou, z ktorej jej priame výhody vyplývajú.⁸

Naproti tomu vo Švajčiarsku je doktrína skupiny spoločností sčasti akceptovaná len vo výnimočných prípadoch⁹ pokiaľ ide o záväznosť rozhodcovskej doložky pre tretie osoby - členov jednej skupiny spoločností. Ako tvrdí Abdulla,¹⁰ „*To však nevyhnutne nespôsobuje piercing the corporate veil, ani záväznosť rozhodcovskej zmluvy, uzavretej jednou spoločnosťou pre inú spoločnosť len preto, že obe spoločnosti sú prepojené.*“ Reštriktívne stanovisko švajčiarskej právnej teórie aj praxe však pretrváva: rozhodcovská doložka /zmluva/ zaväzuje len strany, ktoré ju uzavreli.¹¹ Stanovisko odborníkov z praxe je však predsa len o čosi liberálnejšie – pre záväznosť tretej strany rozhodcovskou doložkou nie je tým najhlavnejším kritériom jej príslušnosť k jednej skupine spoločností, najdôležitejší je skutočný úmysel strán.

Pre uznanie doktríny skupiny spoločností v medzinárodnej arbitrážnej praxi je najdôležitejšie rozhodnutie v notoricky známom prípade ***Dow Chemical France et al v Isover Saint Gobain***,¹² rozhodovanom v arbitráži ICC. Žalobu tu podali nielen žalobcovia Dow Chemical A.G. a Dow Chemical Europe – dve obchodné spoločnosti /signatári zmlúv, zahrňujúcich rozhodcovské doložky ICC/, ale súčasne aj ich materská

⁶ *Alter-ego* a pravidlo *Alter-ego*. *Alter-ego* je korporácia, ktorú využíva fyzická osoba pri vlastnom podnikaní. Súd môže určiť osobnú zodpovednosť fyzickej osoby v prípade spáchania podvodu voči inej osobe v súvislosti s činnosťou korporácie. Na základe pravidla *Alter-ego* je súd oprávnený napr. určiť osobnú zodpovednosť akcionárov, ak je to potrebné v záujme prevencie spáchania podvodu alebo v záujme spravodlivosti. Bližšie pozri GARNER, B. A.: *Black's Law Dictionary*, p.86.

⁷ Pozri napr. rozhodnutie odvolacieho súdu v prípade ***American Bureau of Shipping v Tencara Shipyard S.p.A. and Société Jet Flint, S.A. et al***, 170 Fed. 3rd. 349 et seq.; 1999 U.S. App. LEXIS 4254.

⁸ *Law and Practice of International Commercial Arbitration*, p.10.

⁹ Rozhodcovská doložka, zaväzujúca tretie strany, prichádza do úvahy v súlade so švajčiarskou právnou teóriou len výnimočne v nasledovných prípadoch: a/ tretia strana rozhodcovskú doložku neskôr ratifikovala; b/ je vylúčená možnosť zneužitia rozhodcovskej doložky na natrhnutie korporátneho plášťa; c/ z predložených dokumentov vyplýva, že tretia strana bola jedným zo signatárov doložky riadne zastúpená.

¹⁰ ABDULLA, Z., *The Arbitration Agreement*, p.10.

¹¹ *International Arbitration in Switzerland*, p.20.

¹² ICC 4131, ***Dow Chemical France et al v Isover Saint Gobain***, YBCA 1984, 131, 133 et seq.

spoločnosť Dow Chemical USA a francúzska pobočka Dow Chemical France, hoci neboli signatármi rozhodcovských doložiek v uvedených zmluvách. Rozhodcovský tribunál v predbežnom rozhodcovskom náleze ICC č.4131 zo dňa 23.9.1982 uznal doktrínu viacerých spoločností a potvrdil pôsobnosť rozhodcovských doložiek aj pre tretie strany Dow Chemical USA a Dow Chemical France. Pri rozhodovaní rozhodcovský tribunál zohľadnil najmä obchodné zvyklosti a vôľu zmluvných strán, nie francúzske právo ako rozhodné právo zmluvy.

Ako dôvod svojho rozhodnutia uviedol skutočnosť, že skupina uvedených spoločností v skutočnosti predstavuje jeden ekonomický celok. Konzekventne sa jurisdikcia rozhodcovského tribunálu vzťahovala nielen na signatárov rozhodcovských doložiek, ale aj na ich materskú spoločnosť a francúzsku pobočku. Materská Dow Chemical USA totiž mala absolútnu kontrolu nad všetkými jej pobočkami a dcérskymi spoločnosťami a obdobne ako jej pobočka Dow Chemical France aktívne participovala na uzavretí a zmluvnom plnení zmlúv, uzavretých ďalšími členmi skupiny – spoločnosťami Dow Chemical A.G. a Dow Chemical Europe. Pôsobnosť rozhodcovských doložiek v zmluvách, uzavretých spoločnosťami Dow Chemical A.G. a Dow Chemical Europe sa teda vzťahovala aj na ich „matku“ Dow Chemical USA a pobočku Dow Chemical France a to aj napriek skutočnosti, že uvedené rozhodcovské doložky ani materská spoločnosť, ani francúzska pobočka nepodpísali.

V súvislosti s možnosťou aplikácie rozhodcovskej doložky vo vzťahu k tretím stranám je možné len skonštatovať, že jednotné posudzovanie uvedenej problematiky nie je vôbec možné.¹³ Švajčiarski experti upozorňujú, že v konkrétnych prípadoch je potrebné prihliadať na skutočnosť, či zmluva s rozhodcovskou doložkou je tzv. „Konzernvertrag“, prinášajúca výhody nielen signatárom zmluvy, ale aj napr. ďalším pobočkám celého koncernu prepojených obchodných spoločností. Okrem toho je nutné zohľadniť aj štruktúru celej spoločnosti atď. Problematika pôsobnosti rozhodcovskej doložky vo vzťahu k tretím stranám je diskutabilná aj napr. v tzv. „bábkových spoločnostiach“ /marionettes companies/, keď dva štáty navzájom oficiálne neobchodujú, živé obchodné kontakty im však zabezpečujú tzv. „marionety“. Otázne je, či „marioneta“ – t.j. obchodná spoločnosť

¹³ Pozri rozhodnutie Odvolacieho súdu USA v prípade *Smith Enron Cogeneration Ltd Inc. V Smith cogeneration International Inc.*. In: YBCA, 2000, Vol.XXV, p.641-1164.

jedného štátu môže v spore s druhou marionetou žalovať len marionetu, alebo aj štát, ktorý zastupuje.¹⁴

Anglické súdy doktrínu skupiny spoločností až na skutočne výnimočné výnimky razantne odmietajú. Ako upozorňujú Mandelli a Miles,¹⁵ „nedávno anglický súd zrušil rozhodcovský nález, uznávajúci doktrínu skupiny spoločností, pretože podľa súdu uvedená doktrína netvorí súčasť anglického práva.“¹⁶ Anglickí právni experti vo všeobecnosti považujú diskutabilnú doktrínu skupiny spoločností za kontroverznú. Anglické rozhodcovské právo ju vôbec neuznáva a považuje za cudzí právny inštitút. Vyššie spomenuté dôležité rozhodnutie anglického Obchodného súdu v Londýne v prípade **Peterson Farms Inc. v. C&M Farming Ltd.** /ďalej len „prípád Peterson“/, ktorým súd zrušil rozhodcovský nález, uznávajúci doktrínu viacerých spoločností má v anglickej právnej teórii kľúčový význam, pretože jednak určilo spôsob rozhodovania nižších anglických súdov v obdobných otázkach a okrem toho jasne naznačilo postoj anglického súdnictva k vnímaniu doktríny viacerých spoločností pre celú medzinárodnú arbitrážnu prax. V súčasnosti je jedným z najčastejšie citovaných anglických súdnych rozhodnutí v teórii medzinárodnej obchodnej arbitráže.¹⁷

¹⁴ BLESSING, M., Law Applicable to the Arbitration Clause and Arbitrability, p. 170.

¹⁵ MANDELLI, W., MILES, G.: England & Wales /Report on Specifics of the English Arbitration Law/. In: International Arbitration 2006, /ďalej citované ako Specifics of the English Arbitration law/, p. 149.

¹⁶ Peterson Farms Inc. V C & M Farming Ltd [2004] All ER /D/ 50, EWHC 121.

¹⁷ 1. Skutková podstata: Podľa zmluvy o práve predaja, uzavretej medzi obchodnou spoločnosťou Peterson Farms z Arkansasu a indickou spoločnosťou C&M Farming Ltd. /ďalej len „C&M“/ predávala Peterson Farms hydinu spoločnosti C&M, ktorá následne predávala „potomstvo“ hydiny od Peterson Farms tretím stranám, vrátane ďalších členov skupiny spoločností, do ktorej patrila aj C&M. Nanešťastie sa hydina, predávaná Peterson Farms nakazila nebezpečným vírusom, ktorý i keď nebol vtácou chrípkou, značne zredukoval reprodukčnú schopnosť hydiny. Zmluva o práve predaja medzi Peterson Farms a C&M sa spravovala právom štátu Arkansas a sporové strany sa v rozhodcovskej doložke dohodli na riešení sporov prostredníctvom ICC arbitráže v Londýne. V priebehu konania vznikol problém práve v súvislosti s možnosťou uplatnenia doktríny viacerých spoločností. Predmetom sporu bolo najmä otázne oprávnenie tribunálu zaviazat' povinného /t.j. Peterson Farms/ na náhradu škody z dôvodu finančných strát, ktoré utrpeli nielen C&M, ale aj ostatní členovia obchodnej skupiny, ktorej členom bola aj C&M. Rozhodcovský tribunál dospel k záveru, že vydá nový ICC precedens a doktrínu viacerých spoločností pri rozhodovaní o náhrade škody aplikoval. Na základe predložených písomných dôkazov v rozhodcovskom konaní rozhodcovský tribunál /úporne sa snažiac o uplatnenie doktríny viacerých spoločností/ dospel k záveru, že Peterson Farms nemala v skutočnosti v úmysle obchodovať iba s C&M, ale aj s celou skupinou obchodných spoločností, ktorej členom bola aj C&M. Podľa názoru rozhodcovského tribunálu uzavrela Peterson Farms zmluvu iba s C&M /právnickou osobou/ len preto, že to bolo pohodlné. Po vydaní rozhodcovského nálezu Peterson Farms podala námietku príslušnosti rozhodcovského tribunálu v súlade s čl. 67 AA 1996, namietajúc neexistenciu príslušnosti tribunálu na priznanie náhrady škody tretím

Použitie doktríny viacerých spoločností je v Spojenom Kráľovstve ako aj v Nemecku a ďalších európskych štátoch vylúčené. Anglickí aj nemeckí experti doktrínu skupiny spoločností jednoznačne označujú za zbytočnú, pretože nevhodne a „zneisťujúco“ zasahuje do komplexnosti zmluvného vzťahu strán, založeného rozhodcovskou zmluvou. Berúc však do úvahy skutočnosť, že doktrína viacerých spoločností bola v minulosti už viackrát akceptovaná vo francúzskej judikatúre,¹⁸ v ICC arbitráži¹⁹ a aj vo francúzskom práve, v arbitrážnej praxi /pochopteľne anglickej, nie francúzskej/ právnici zvyknú sporovým stranám doporučiť nasledovné riešenie: pokiaľ sa strany chcú „hrozbe“ uplatnenia doktríny viacerých spoločností vyhnúť, je vhodné sa dohodnúť na inom rozhodnom procesnom práve rozhodcovského konania a inom mieste konania ako Francúzsko.

Praktickú stránku tohto dôležitého rozhodnutia zmluvných strán jednoducho vysvetľujú Leadley a Williams²⁰ : *“V skutočnosti si strany nezvolia ICC arbitráž práve preto, aby sa vyhli riziku že ICC „právo precedensov“ /ku ktorému ani nemajú poriadny prístup/ môže jednoducho pohltiť dohodnuté riadiace právo konania...“*. Pokiaľ ide o liberálnejšie Francúzsko, francúzska právna teória i prax uznáva zásadu spojitosti rozhodcovskej doložky so zmluvou, v ktorej je doložka zakotvená napriek tomu, že je od hlavnej zmluvy oddeliteľná. Dokázaná neexistencia základnej zmluvy má automaticky za následok neexistenciu rozhodcovskej doložky. Súčasne je však nutné upozorniť, že pre

stranám, ktoré neboli zmluvnými stranami rozhodcovskej zmluvy, zatiaľ čo C&M naopak odôvodňovala príslušnosť tribunálu buď na základe špecifickej teórie zastúpenia /ktorú však nepoužila a súd ju považoval za neaplikovateľnú/ alebo na základe doktríny viacerých spoločností.

2. Rozhodnutie Obchodného súdu v Londýne, odôvodnenie: V prípade Peterson rozhodol sudca J. Langley v prospech Peterson Farms. Peterson Farms žiadala o zrušenie rozhodcovského nálezu, vydaného v arbitráži podľa Rozhodcovských pravidiel ICC v Londýne /ďalej len „ICC arbitráž“/ na základe doktríny viacerých spoločností v prospech C&M. Langley v odôvodnení svojho rozhodnutia upozornil, že rozhodcovská doložka sa riadila rovnakým právom ako celá zmluva o práve predaja - t.j. právom štátu Arkansas. Z tohto dôvodu mal aj rozhodcovský tribunál aplikovať arkansaské právo v súlade s dohodou strán v rozhodcovskej zmluve. Sporové strany sa v pôvodnej zmluve o práve predaja dohodli aj na tom, že v súvislosti s možnosťou podať námietku voči príslušnosti rozhodcovského tribunálu podľa článku 67 AA 1996 platí rovnaká úprava v arkansaskom aj v anglickom práve v súvislosti s doktrínou viacerých spoločností. Vzhľadom na uvedené okolnosti prípadu sudca Langley rozhodol, že *„podľa anglického práva sa celý prípad riadi právom, určeným dohodou sporových strán, nepripúšťajúcim uplatnenie doktríny, ktorá nie je súčasťou anglického práva“*.

¹⁸ Napr. rozhodnutie odvolacieho súdu v Paríži z 31.10.1989 v prípade **Kis France SA v. Société Générale**.

¹⁹ **Dow Chemical Franc v. Isover Saint Gobain et al.**

²⁰ No Group of Companies Doctrine in English Law, p.8.

správne vypracovanie rozhodcovských doložiek platia osobitné „liberálne“ pravidlá pre rozhodcovské doložky, implikujúce medzinárodnú arbitráž a súčasne striktniejšia právna úprava pre rozhodcovské doložky v domácej francúzskej arbitráži.²¹ Rozhodcovské doložky, zakotvujúce medzinárodnú arbitráž sa považujú za platné a záväzné ako výsledok dohody strán o predkladaní ich sporov na rozhodovanie v medzinárodnej arbitráži. V súvislosti so statusom doložiek pre medzinárodnú arbitráž Kleiman a Raimon²² vhodne upozorňujú na skutočnosť, že „*uvedená prezumpcia platnosti však predpokladá právnu spôsobilosť, ako aj oprávnenie každej strany na udelenie jednoznačného súhlasu v podobe predkladania konkrétnych sporov na rozhodovanie podľa vybraného hmotného práva*“.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že rozhodcovské doložky /zmluvy/ v medzinárodných zmluvách alebo v mimozmluvných vzťahoch s medzinárodným prvkom môžu, ale nutne nemusia byť uzavreté v písomnej forme – žiadna striktné pravidlo ohľadne formy a obsahu medzinárodnej rozhodcovskej doložky vo francúzskom právnom poriadku nenájdeme.²³ Rozhodcovská doložka zaväzuje predovšetkým zmluvné strany doložky. V osobitných prípadoch však francúzske súdy nemajú voči extenzívnej pôsobnosti rozhodcovskej doložky vo vzťahu k tretím osobám žiadne námietky a to napr. keď sa rozhodcovský tribunál na základe závažných dôvodov potvrdí skutočný úmysel zmluvných strán rozhodcovskej doložky zaviazat' prostredníctvom doložky aj tretie osoby. Uvedená situácia môže výnimočne nastať práve aj v dôsledku známej doktríny skupiny spoločností.

V súvislosti s rozšírením pôsobnosti rozhodcovskej doložky vo vzťahu k tretím stranám v medzinárodnej arbitrážnej praxi je problematickým i uplatnenie už spomenutého princípu *alter- ego*. Napríklad v ICC arbitráži v prípade č.5721²⁴ bol za žalovaného v rozhodcovskom konaní považovaný nešťastný riaditeľ obchodnej spoločnosti, ktorý podpísal za spoločnosť rozhodcovskú doložku vo vlastnom mene. Rozhodcovský tribunál

²¹ NCPC, kniha IV., časť I. „Rozhodcovská zmluva“, kapitola I. „Rozhodcovská doložka“ /§1442 – 1446/ a kapitola II. „Zmluva o podriadení, /§1447-1450/. V domácej arbitráži je sprísnená napr. podmienka platnosti rozhodcovskej doložky – ak sa strany v rozhodcovskej doložke nedohodnú na počte rozhodcov alebo na spôsobe ich výberu, rozhodcovská doložka je neplatná /§1446 NCPC/.

²² KLEIMAN,M., RAIMON,E, Specifics of the French Arbitration Law, p.171.

²³ Budúcim sporovým stranám sa však v praxi odporúča dohodnúť sa v rozhodcovskej doložke na počte a štátnej príslušnosti /štátnom občianstve/ rozhodcov, mieste, jazyku a riadiacom práve /hmotnom aj procesnom/ medzinárodnej arbitráže. Inak Francúzsko je jedna z mála krajín, ktoré uznávajú ústnu rozhodcovskú doložku pre oblasť medzinárodnej arbitráže.

²⁴ ICC Case no.5721 /1990/, 117 Clunet 1019 /1990/.

však dospel k rozumnému záveru, podľa ktorého žalovaná spoločnosť bola klasická obchodná spoločnosť a nie *alter-ego* riaditeľa. Z tohto dôvodu tribunál vyhlásil nedostatok vlastnej právomoci vo vzťahu k riaditeľovi, ktorý sa podpisom doložky v konečnom dôsledku nestal žalovaným v rozhodcovskom konaní.²⁵ Naopak, Vyšší Krajský súd v Bavorsku²⁶ v obdobnom prípade uznal generálneho partnera nemeckej komanditnej spoločnosti /Komanditgesellschaft/ za riadnu stranu rozhodcovskej doložky, ktorú partner /Komplementar/ podpísal v mene komanditnej spoločnosti. Podľa nemeckého obchodného práva je totiž generálny partner komanditnej spoločnosti osobne a neobmedzene zodpovedný za všetky záväzky spoločnosti /článok 128 HGB/.

Ako správne vyvodzuje Horn,²⁷ „Uvedené rozhodnutie je dôvodom na otázku, či rozhodcovská zmluva, uzavretá obchodnou spoločnosťou pôsobí aj voči fyzickým či právnickým osobám, zodpovedným za záväzky tejto spoločnosti na základe jej stanov alebo na základe práva obchodných spoločností. Naznačená otázka má osobitný význam práve v súvislosti s doktrínou skupiny spoločností.“ Nepochybne, úspešnosť a aj konkrétny spôsob uplatnenia princípu *alter-ego* a doktríny skupiny spoločností v medzinárodnej obchodnej arbitráži závisí od riadiaceho /rozhodného/ procesného práva rozhodcovského konania, t.j. od *lex arbitri* a pri uplatnení princípu *alter-ego* aj od právneho poriadku, upravujúceho základnú existenciu, status ako aj práva a záväzky sporovej strany v rozhodcovskom konaní /tzv. „the law of the parties“/.

Zoznam bibliografických odkazov

BLESSING, M.: The Law applicable to the Arbitration Clause and Arbitrability. In: Van den Berg: ICCA Congress series, 1999, No.9, p.169-179.

GARNER, B. A.: Black's Law Dictionary. Dallas, Texas: West Publishing, 2004. 1810p. ISBN 0-314-15199-0.

HORN, N.: The Arbitration Agreement in Light of the Uncitral Model Law. In: International Arbitration Law Review, 2005, Vol.8, No.5, p.146- 160.

²⁵ Comparative International Commercial Arbitration, p.146.

²⁶ Bavorský Vyšší Krajský súd, 13.11.2003, Schieds VZ, s.45.

²⁷ HORN, N.: The Arbitration Agreement in Light of Case Law of The UNCITRAL Model Law, p.149.

KAUFMANN-KOHLER, G., STUCKI, B.: International Arbitration in Switzerland: A Handbook for Practitioners. The Hague: Kluwer Law International, 2004. 294p. ISBN 9041123008

LEW, J., MISTELIS L.A., KROLL,S.: Comparative International Commercial Arbitration. The Hague: Kluwer law International, 2003. 953p. ISBN 9041115684.

LEADLEY, J., WILLIAMS, L.: Peterson farms: There is no Group of Companies Doctrine in English Law. In: International Arbitration Law Review, 2004, Vo7, No.4, p.111- 114.

MANDELLI, W., MILES, G.: England & Wales /a report on specifics of the English arbitration law/. In: International Arbitration 2006 /the International Comparative Legal Guide/, 2006. p. 148 -156.

REDFERN, A., HUNTER, M.: Law and Practice of International Commercial Arbitration. 4th ed. London: Sweet & Maxwell, 2004. 900p. ISBN 0-421-86240-8.

RAIMON, M., KLEIMAN, E.: France /a report on specifics of the French arbitration law/. In: International Arbitration 2006 /the International Comparative Legal Guide/, p171-178.

Zoznam citovaných prípadov a súdnych rozhodnutí

American Bureau of Shipping v Tencara Shipyard S.p.A. and Société Jet Flint, S.A. et al, 170 Fed. 3rd. 349 et seq.; 1999 U.S: App. LEXIS 4254.

BGB, 20.11.2003, ZINsO 2004, 88 – DZWIR 2004, 161.

ICC 4131, *Dow Chemical France et al v Isover Saint Gobain*, YBCA 1984, 131, 133 .

ICC Case no.5721 /1990/, 117 Clunet 1019 /1990/.

Kis France SA v. Société Générale. Rev Arb 498 /1987/.

Peterson Farms Inc. V C & M Farming Ltd [2004] All ER /D/ 50, EWHC 121.

Smith Enron Cogeneration Ltd Inc. v Smith Cogeneration International Inc. United States Court of Appeals, Second Circuit, No.99-7701,8,12/1999. In: YBCA, 2000, Vol.XXV, p.641-1164.

STRUČNÝ NÁČRT K ROZHODCOVSKÝM KONANIAM

Mgr. Peter Kotvan

Vo svojom krátkom príspevku by som sa chcel pozastaviť nad „rýchlosťou“ konania pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom, ako aj rozdielom vo výške súdneho poplatku. Je však na škodu veci, že ohľadom konania na rozhodcovských súdoch sa nevedú žiadne štatistiky. Porovnanie, ktoré nižšie uvádzam sa preto nezakladá na žiadnych oficiálnych štatistikách.

V tabuľke č. 1 uvádzam údaje, ktoré som získal z rozhodcovského súdu, na ktorom pôsobím, ohľadom konaní vedených na tomto súde v období medzi marcom 2006 až marcom 2007.

V tabuľke č. 2 uvádzam predpokladanú dobu trvania sporu na všeobecných súdoch podľa príslušnosti, ktoré by inak rozhodovali o veci, keby žalobca nepodal žalobu na rozhodcovský súd. Údaje o dobe trvania konania na všeobecných súdoch som získal spriemerovaním čísel, ktoré mi poskytli kolegovia advokáti na základe ich skúseností na uvedených súdoch.

Lehota - Priemerná doba sporu - uvedená pri všeobecných súdoch predpokladá, že konanie pred súdom bude nesporové, t.j. dlžník preberie platobný rozkaz, nepodá odpor alebo v rámci súdneho konania sa nebude upravovať petit žaloby z dôvodu čiastočnej úhrady, resp. dobropisu v prospech žalovaného. Prípadná úprava petitu žaloby, napríklad z dôvodu čiastočnej úhrady pohľadávky zo strany žalovaného znamená na všeobecnom súde predĺženie súdneho konania o cca 1-2 mesiace, pokiaľ súd nerozhodne tak, že súdny spor preradí do Cb- konania, t.j. musí vytýčiť pojednávanie, čo predstavuje predĺženie konania o cca 3-4 mesiace, v prípade tzv. "rýchlych súdov".

Rozhodcovské konanie znamená úsporu ako časovú tak aj finančnú, ako je uvedené aj v priloženej tabuľke:

Tabuľka č. 1 - doba trvania sporu na rozhodcovskom súde

Výška žalovanej sumy (v Sk)	Dátum podania žaloby	Dátum právoplatnosti rozsudku	Výška súdneho poplatku (4%)	doba trvania sporu (v mesiacoch)
621,034.70	17/07/2006	09/09/2006	24,844	1,5
11,970.10	20/07/2006	06/11/2006	5,000	3
627,025.00	18/09/2006	30/10/2006	25,084	1,5
354,229.00	09/08/2006	19/10/2006	14,172	cca 1
1,221,671.10	07/09/2006	16/10/2006	48,868	cca 1
109,679.60	27/07/2006	11/09/2006	5,000	cca 1,5
947,187.20	07/11/2006	09/12/2006	37,888	cca 1
155,325.60	18/09/2006	04/12/2006	6,210	cca 2,5
422,125.60	13/11/2006	11/01/2007	16,888	cca 2

Tabuľka č. 2 - predpokladaná doba trvania na všeobecnom súde v identickej veci

Výška žalovanej sumy (Sk)	Príslušný všeobecný súd	Priemerná doba sporu (v mesiacoch)	výška súdneho poplatku (6%)
621,034.70	OS Humenné	6	37,262
11,970.10	OS Nitra	4	2,000
627,025.00	OS Zvolen	3	37,622
354,229.00	OS Prešov	6	21,254
1,221,671.10	OS Senica	5	73,300
109,679.60	OS Komárno	3	6,581
947,187.20	OS Bratislava IV	5	56,831
155,325.60	OS Humenné	6	9,320
422,125.60	OS Trenčín	4	25,328

POZNÁMKY LEKTORA K REALIZÁCII PREZENTAČNÝCH AKCIÍ V RÁMCI PROJEKTU

JUDr. Michal Polakovič

V danom príspevku by som sa chcel zamerať na niektoré praktické problémy, ktoré boli najčastejšie nastroľované poslucháčmi jednotlivých prezentačných akcií a tieto by som v zásade zosumarizoval na nasledovné:

1) Otázky dobrovoľnosti a donútenia druhej strany uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, či rozhodcovskú doložku?

Poslucháčom bolo vysvetľovaná základná zásada zmluvnej voľnosti strán, ich rovnocenné postavenie a zachovávanie rovnosti strán v prípadnom rozhodcovskom konaní ako zákonnej podmienky priebehu rozhodcovského konania.

2) Otázky dodatočnej dohody strán o rozhodcovskom konaní v priebehu konania pred všeobecným súdom?

Poslucháčom boli vysvetľované postupy strán, že uzavretie rozhodcovskej zmluvy počas konania na všeobecnom súde spôsobuje právny následok zastavenia konania a záväznosť pre konania na rozhodcovskom súde.

3) Otázky rozdielov postupu v riešení sporov pred mediátormi a rozhodcami?

Poslucháčom bol podrobne vysvetľovaný postup pri riešení občianskoprávných a obchodnoprávných sporov, ktoré možno riešiť buď priamym rokovaním medzi zmluvnými partnermi s cieľom dospieť k dohode alebo k zmieri.

V prípade neúspechu takého priameho, vzájomného rokovania (alebo aj bez neho) možno spor riešiť sprostredkované t. j. prostredníctvom tretej osoby. Teda sporové strany sa dohodnú na tretej osobe, ktorá im pomôže spor riešiť teda facilitáciou alebo mediáciou. V týchto prípadoch sa spravidla uplatňuje skôr morálny postoj, kompromis alebo dohoda

spravidla bez právnej argumentácie. Postup a spôsob riešenia závisí výhradne na dohodách strán. V konečnom dôsledku splnenie dohody riešeného sporu potom spočíva zásadne na dobrovoľnom plnení oboch strán. Naproti tomu rozhodcovský rozsudok, ktorý nie je preskumateľný iným rozhodcom, dňom doručenia je právoplatný a po uplynutí lehoty na plnenie je exekučným titulom, ktorému sa musí podriaďovať zo zákona povinný.

4) Otázky, kedy je mediačná dohoda a rozhodcovský rozsudok o dohodnutých podmienkach zmieru exekučným titulom?

Poslucháčom na tieto otázky bolo zdôraznené, že výsledok mediácie vo forme písomnej dohody, podľa zákona NR SR č. 420/2004 Z.z. o mediácii, môže byť exekučným titulom len ak je takáto dohoda následne aj spísaná formou notárskej zápisnice, alebo bola schválená ako zmier pred všeobecným súdom alebo zaznamenaná ako zmier v rozhodcovskom rozsudku rozhodcovským súdom. Samozrejme je to možné iba vtedy, ak takáto dohoda je v súlade so zákonom, je určitá a vykonateľná. V týchto súvislostiach bolo poslucháčom zdôraznené, že záväzným a konečným spôsobom je možno riešiť spor vzniknutý z tuzemských a medzinárodných občianskoprávných a obchodno-právnych záväzkových vzťahov uplatnením platných právnych noriem vrátane s ním súvisiacich medzinárodných zmlúv a dohôd, ktorými je Slovenská republika viazaná len predložením sporu na štátny všeobecný súd alebo na stály rozhodcovský súd, resp. predložením rozhodcovi alebo rozhodcom oprávneným konať v rozhodcovskom konaní. V týchto prípadoch riešenie sporu je realizované podľa dohody zmluvných strán v rozhodcovej zmluve, ktorý však nesmie odporovať postupom a spôsobom upravených v zákone o rozhodcovskom konaní, ani postupom proti O.S.P. a v prípade stáleho rozhodcovského súdu musí byť v súlade s jeho štatútom a rokovacím poriadkom., pričom v prípade sporov z medzinárodným prvkom nesmie odporovať ani medzinárodným zmluvám, ktorými je naša republika viazaná.

5) Otázky poslucháčov sa často zameriavali na spôsob a postup v dokazovaní pred rozhodcovským súdom?

Poslucháčom boli vysvetlené základné zásady dokazovania pred rozhodcovským súdom s dôrazom na dôležitosť presného zistenia skutkového a právneho stavu veci.

Prihliada sa len na predložené dôkazy strán získané a zadokumentované zákonným spôsobom. Výsledky dokazovania musia byť odôvodnené v rozhodcovskom rozsudku, ktorý má zákonnú formu s presným obsahom.

6) Otázky poslucháčov v čom spočívajú výhody rozhodcovského konania oproti konaniu pred všeobecnými súdmi?

Poslucháčom boli vysvetľované zákonné postupy rozhodcovského konania, ktoré napomáhajú najmä v jeho pružnosti a rýchlosti, jednoduchosti a flexibilitate konania. Ako zvlášť významné sa to vidí pri vykonávaní predložených alebo označených dôkazov, hodnotení dôkaznej situácie aj možnosť prispôbenia času výkonu jednotlivých úkonov požiadavkám alebo možnostiam účastníkov konania. Zásada neverejnosti konania prispieva k dôvernosti a súkromného charakteru rozhodcovského konania, predovšetkým z dôvodov nevyhnutnosti prípadného prejednávania dôverných skutočností obsahujúcich obchodné tajomstvo. Možnosť voľby rozhodcov podľa odbornosti – špecializácie alebo iných kritérií dôležitých pre zmluvné strany. Nezanedbateľná je aj rýchlosť návratnosti finančných prostriedkov viaznucich v neuhradenej pohľadávke alebo možnosti zloženia zábezpeky.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na jednoinštančnosť rozhodcovského konania, ak sa zmluvné strany výslovne nedohodli na preskúmaní rozhodcovského rozsudku iným rozhodcom alebo rozhodcami a na skutočnosť, že dôvody na podanie opravných prostriedkov proti právoplatnému rozsudku rozhodcovského súdu sa obmedzujú len na porušenie procesných podmienok taxatívne vymenovaných v § 40 zákona NR SR č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení zákona č. 521/2005 Z. z. (ďalej len „ZRK“), pričom vykonateľnosť právoplatného rozhodcovského rozsudku možno odložiť len ak o tom na návrh rozhodne všeobecný súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku.

7) K otázkam obsahového rozdielu medzi rozhodcovskou zmluvou a rozhodcovskou doložkou?

Poslucháčom bol vysvetlený rozdiel v obsahu rozhodcovskej zmluvy a rozhodcovskej doložky, ktoré pre svoju platnosť vyžadujú písomnú formu. Prípustnosť rozhodcovského konania je v zmysle ZKR daná písomnou rozhodcovskou zmluvou, ktorá

predstavuje spravidla obsiahly osobitný dokument, v ktorom okrem povinných náležitostí ustanovených zákonom sú navyše obsiahnuté aj ďalšie skutočnosti alebo úpravy prípustné rokovacím poriadkom príslušného rozhodcovského súdu, ktoré zodpovedajú charakteru danej veci alebo požiadavkám účastníkov zmluvných strán.

Rovnocennou a predovšetkým jednoduchšou úpravou rozhodcovskej zmluvy je rozhodcovská doložka k zmluve o záväzkovom vzťahu. Tá predstavuje krátky a výstižný text po formálnej stránke predstavujúci zaradenie v záverečných ustanoveniach zmluvy, obsahujúci povinné náležitosti na zakladajúcu právomoc príslušného rozhodcovského konania, aby všetky, alebo len niektoré spory, ktoré by vznikli zo zmluvy o záväzkových vzťahov boli predmetom rozhodcovského konania.

Pri oboznámení poslucháčov v postupe konania pri riešení sporov pred všeobecnými súdmi a rozhodcovskými súdmi, poslucháči zväčša vyslovili názor, že rozhodcovské konanie ako alternatívne riešenie majetkových sporov umožňuje zmluvným stranám v konečnom dôsledku záväzným rozhodnutím riešiť väčšinu sporov a nedorozumení vzniknutých pri realizácii ich zmluvných záväzkových vzťahov, efektívnejšie, rýchlejšie s menšími nákladmi ako konanie pred všeobecnými súdmi.

Mnohí vyjadrili názor, že v budúcnosti budú do svojich zmlúv vnášať text o rozhodcovskej doložke a rozhodcovskom konaní pre prípad vzniku sporov. Na jednej strane si ich postoj vyžaduje dobrovoľné, vedomé a písomné rozhodnutie zveriť riešenie vzájomného majetkového sporu rozhodcom alebo rozhodcami v rozhodcovskom konaní a podriaďiť sa takémuto rozhodnutiu. Na druhej strane im umožňuje využiť všetky výhody, oprávnenia a možnosti, ktoré im vyplývajú z tejto alternatívnej možnosti riešenia sporu rozhodcovským konaním. Je len na výhradnom rozhodnutí zmluvných strán, či sa rozhodnú využiť túto alternatívnu možnosť riešenia sporu, teda na ktorý stály rozhodcovský súd sa obrátia v danej veci, ktorému rozhodcovi alebo rozhodcom zveria riešenie sporu alebo prípadne spory, ktoré vzniknú v priebehu plnenia zmluvných záväzkov budú riešiť inak.

POZNÁMKY LEKTORA K REALIZÁCII PREZENTAČNÝCH AKCIÍ V RÁMCI PROJEKTU

JUDr. Alena Polakovičová

V priebehu realizácie výkonu prezentačných akcií a seminárov v rámci projektu „Podpora aplikačnej praxe rozhodcovských súdov v Slovenskej republike“ sa nám okrem iného potvrdil všeobecne známy poznatok o nízkom právnom vedomí občianskej a obchodnej verejnosti. Žiaľ aj u odbornej verejnosti sa preukázalo, že viacerí pracovníci poverení na realizáciu alebo prípravu zmluvných vzťahov vo firmách alebo v podnikoch ale aj právny zástupcovia v obchodných spoločnostiach mali do istej miery nedostatok informácií o rozhodcovskom konaní ale aj nedostatok spôsobilosti sa v dostatočnej miere orientovať v právnych normách upravujúcich rozhodcovské konanie alebo prakticky realizovať zapracovanie rozhodcovskej doložky do zmlúv o záväzkových vzťahoch, a následného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní, hoci zákon NR SR č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení zákona NR SR č. 521/2005 Z. z. je účinný viac ako štyri roky.

Aj tento poznatok sa operatívne zapracoval do formy a spôsobu výkladu predmetu, významu, úloh, účelu a výhod rozhodcovského konania v zmysle schválených syláb pre jednotlivé akcie projektu. Pre účely prezentačných akcií a seminárov projektu boli spracované dve samostatné obrazové prezentácie odrážajúce príslušný obsah a rozsah na príslušnú aktivitu projektu. Takto sa obrazovou prezentáciou, prostredníctvom prenosného počítaču cez digitálny projektor na veľkoplošné premietacie plátno, plánovaný obsah príslušnej projektovej aktivity dostatočne zrozumiteľne a názorne objasnil nielen slovne ale aj obrazovo pre lepšie a názorne objasnenie preberanej problematiky.

Účel tejto obrazovej prezentácie sa prejavil nielen pri laickej – občianskej verejnosti na prezentačných akciách ale aj na seminároch pre odbornú verejnosť, najmä pri názornom zobrazení konkrétneho problému, ako napr. pri štruktúre delenia možnosti riešenia sporov, zobrazení vzoru štruktúry zmluvy o záväzkovom vzťahu so zahrnutým vzorom rozhodcovskej doložky, delenia dôkazov v rozhodcovskom konaní alebo pri dôvodoch preskúmania, resp. zrušenia rozhodcovského rozsudku a pod.

Pre úspešnú realizáciu prezentačných akcií alebo samotných seminárov bolo dôležité zo strany prednášajúcich adekvátne reagovať na štruktúru účastníkov – poslucháčov jednotlivých akcií projektu, predovšetkým z hľadiska pochopenia štruktúry, významu a obsahu príslušnej problematiky. Tak predovšetkým pre laickú – občiansku verejnosť bolo často potrebné objasniť význam, účel a obsah základných pojmov príslušnej problematiky a na tomto základe rozvíjať ďalší výklad. U odbornej alebo podnikateľskej verejnosti sa zase javila potreba širšie rozviesť účel, význam, a aj výklad niektorých právnych pojmov zo zákona o rozhodcovskom konaní. V oboch prípadoch bolo však dôležité poukázať a rozobrať správnu právnu aplikáciu do vybraných druhov zmlúv o záväzkovom vzťahu. S veľkým pozitívnym ohlasom zo strany účastníkov – poslucháčov projektových aktivít, sa prednášajúci stretli pri rozoberaní a výklade v celku alebo prislúchajúcej časti príslušných prípadov z vlastnej praxe prednášajúcich alebo z vybraných prípadov zo zbierky súdnych rozhodnutí.

Vhodnosť zvolenej formy výkladu a vedenia prezentačnej akcie alebo semináru sa prejavil v tom, že niektorí účastníci – poslucháči v priebehu výkladu položili voje otázky ale aj v tom, že u väčšina poslucháčov - účastníkov sa zapojila do širokej diskusie pričom prekladali aj svoje predchádzajúce skúsenosti alebo problémy s požiadavkou správneho riešenia vecí. Z vyjadrení viacerých účastníkov – poslucháčov z radov občianskej verejnosti vyplynulo, že doposiaľ nevedeli o takejto možnosti riešenia majetkového sporu a na základe toho čo sa dozvedeli na projektovej aktivite budú v budúcnosti zvažovať uplatnenie rozhodcovskej doložky pri správe svojho majetku. Poslucháči z radov obchodnej verejnosti pred ukončením projektovej aktivity sa viac zamerali na praktické riešenie uplatnenia rozhodcovskej doložky vo svojom predmete podnikania, k otázkam výberu pre nich najvhodnejšieho rozhodcovského súdu ako aj možnosti zistenia príslušných kontaktných údajov pre prípad, že sa ďalej rozhodnú pre uplatňovanie rozhodcovského konania.

Z pohľadu prednášajúcich možno hodnotiť, že projektové prezentačné akcie a semináre, tak ako boli naplánované a schválené splnili svoj cieľ a účel. Občianska a obchodná verejnosť sa oboznámila s možnosťou riešenia majetkových sporov aj formou rozhodcovského konania. Dostala základné informácie o spôsobe realizácie, postupoch rozhodcovského konania, právach a povinnostiach účastníkov konania a praktickom uplatňovaní svojich oprávnených záujmov. Prostredníctvom zhotovených písomných

materiálov projektu obdržala aj zoznam rozhodcovských súdov a ich kontaktné údaje, vrátane príkladu súdnych poplatkov.

I istého pohľadu by sa dalo povedať, že tu trochu chýba spätná odozva od účastníkov, do akej miery začali v súčasnej dobe uplatňovať rozhodcovské doložky, teda o akej miery, resp. percentuálneho pomeru, takáto propagácia bola úspešná. Túto otázku je však ťažko posúdiť bez primeraných prostriedkov. V konečnom dôsledku táto problematika nie je ani predmetom tohto projektu. Výsledok sa zrejme preukáže až po určitom období súvisiacim s uplatňovaním rozhodcovskej doložky a neplnenie dohodnutých záväzkov konkrétnej zmluvy o záväzkovom vzťahu. Je si treba súčasne uvedomiť, že to nemusí byť úplné nakoľko nie každá uplatnená rozhodcovská doložka sa aj v konečnom dôsledku realizuje v spore pred rozhodcovským súdom, jednoducho preto, že úplným splnením dohodnutých záväzkov zaniká zmluva o záväzkovom vzťahu spolu s obsiahnutou rozhodcovskou doložkou.

ŘEŠENÍ SPORŮ Z DOMÉNOVÝCH JMEN .EU

Prof. JUDr. Květoslav Růžička, CSc.

1. Úvodem

Spory mezi fyzickými a právnickými osobami lze řešit různými způsoby. Ten asi nejrychlejší a nejefektivnější je vzájemné jednání mezi spornými stranami o uzavření smíru.

Dalším možným způsobem řešení sporů je řešení sporu třetí osobou, která stranám pomáhá spor vyřešit, aniž by vydávala pro strany závazné rozhodnutí, v teorii se hovoří o alternativním způsobu řešení sporů, tzv. ADR.¹ Za ADR je obvykle považováno jednání mezi stranami o vyřešení sporu smírem prostřednictvím negociace, zprostředkování třetí osobou, mediace, conciliace, mini trialu apod. V podstatě jde o proces, kdy mezi sporné strany zasahuje třetí osoba, která stranám radí, jak by měly spor mezi sebou vyřešit. Tato třetí osoba nikdy spor mezi stranami nerozhoduje a nevydává pro strany závazné rozhodnutí. Nevzniká tedy ani problém, podle jakého práva má být spor rozhodnut.

A posledním možným způsobem je rozhodnutí sporu třetí osobou, a to buď soudcem obecného soudu nebo rozhodcem v řízení ad hoc nebo před stálým rozhodčím soudem. Jelikož je všeobecně známo, že soudy řady států² pracují pomalu a rozhodnutí o banálním případě nezaplacení kupní ceny za dodané zboží může trvat i deset let, je pro podnikatelské subjekty výhodnější řízení rozhodčí, které má oproti řízení soudnímu řadu výhod, zejména je podstatně rychlejší a konečná rozhodnutí rozhodců – rozhodčí nálezy jsou bez problémů vykonávány i v zahraničí.

S rozvojem lidské společnosti se mění i předmět sporu mezi stranami, jiné spory existovaly v minulém století a zcela nové se objevují v současnosti. Mezi takovéto „nové“ spory musíme nepochybně zařadit i spory ohledně doménových jmen.

V současné době již snad nikdo nepochybuje o významu Internetu pro současný rozvoj elektronického obchodu i posílání běžných zpráv mezi lidmi z různých kontinentů.

¹ Tzv. Alternative Dispute Relations.

² Včetně Slovenska i České republiky, ale v některých státech je to ještě horší, členské státy Evropské Unie nevyjímaje.

Jde nepochybně o fenomén, který našel svůj odraz i v právních předpisech a s jeho neustálým vývojem je spojen požadavek nacházení odpovídající právní úpravy. Doménová jména jsou základním kamenem používání Internetu. S jejich existencí je spojena otázka jejich registrace a jejich správa. Doménová jména jsou však registrována na základě dobrovolnosti a proto zvláštní úprava otázek týkajících se doménových jmen je ve vnitrostátních právních úpravách pouze výjimečná.³

2. Doménová jména .eu

Význam doménových jmen pochopily i evropští byrokraté. Rada Evropy na svém zasedání v Lisabonu v březnu 2000 v tzv. Lisabonské strategii označila vytvoření domény prvního řádu .eu za jednu ze svých priorit v souvislosti s urychlením a podporou elektronického obchodu.

V podstatě prvním výsledkem tohoto procesu bylo přijetí Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 733/2002 o zavedení domény prvního řádu .eu.⁴ Základním cílem tohoto nařízení bylo stanovení právního rámce pro vytvoření TDL .eu, připravit vhodné a spravedlivé podmínky pro registraci domény .eu, zřízení Registru a určení jeho pravomoci. Byla vytvořena soukromá nezisková organizace European Registry for Internet Domains (EURid – v dalším textu též „Registr“) s hlavním sídlem v Bruselu. EURid sám nepůsobí jako registrátor, jeho úkolem je vytváření, formulování a kontrolování dodržování pravidel pro registraci a používání doménových jmen v rámci domény .eu.⁵ Podle čl. 4 odst. 2 písm. d) Registr provádí politiku mimosoudního urovnávání sporů založenou na úhradě nákladů a vede řízení za účelem rychlého vyřešení sporů mezi držiteli doménových jmen z práv ke jménům, včetně práv duševního vlastnictví, jakož i sporů týkajících se jednotlivých rozhodnutí Registru a za tímto účelem měla být přijata příslušná procesní Pravidla.

Navazující Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 vymezující pravidla veřejné politiky týkající se implementace a funkcí domény nejvyšší úrovně .eu a principů, jimiž se řídí

³ Srov. Raban, P., Moravcová, M. a kol. .eu domain name, .eu doména. Praha C.H.Beck. 2006, s. 31

⁴ Regulation (EC) No 733/2002 of the European Parliament and the Council on the implementation of the .eu Top Level Domain.

⁵ Podrobněji srov. Bělohávek, A. Projekt domény prvního řádu „.eu“. Právní rádce 12/2005, s. 5.

registrace⁶ stanoví základní pravidla ohledně registrace doménových jmen .eu prostřednictvím postupné registrace pro oprávněné osoby z předchozích práv na označení uznané národním nebo komunitárním právem, které měly právo na přednostní registraci během tzv. sunrise fáze. Pro tyto účely byla přijata Pravidla registrace doménového jména .eu, Podmínky registrace doménového jména .eu a Pravidla a podmínky registrace doménových jmen .eu pro žádosti o registraci doménového jména podané během období postupné registrace. Tyto dokumenty měly zabránit spekulativním registracím doménových jmen .eu či jejich zneužívání. V této souvislosti je třeba se zmínit i o Pravidlech pro řešení sporů o domény .eu,⁷ která upravují problematiku řešení sporů vznikajících z doménových jmen.

3. Podstata sporů o doménová jména

Ohledně sporů o doménová jména můžeme konstatovat, že jejich nejčastější příčinou je nekalosoutěžní jednání spočívající v tzv. blokážní registraci doménového jména třetí osobou (tzv. cybersquatting), kdy tato osoba si zaregistruje doménové jméno známé obchodní společnosti nebo osoby se kterou nemají nic společného (jsou známé případy registrace státních orgánů - ministerstvospravedlnosti.eu nebo dagmarhavlova). Tato doménová jména jsou pak následně nabízena za značně vysoké částky nebo je možné pod těmito názvy škodit (např. umístěním erotických stránek).

Druhým typem sporu je pak registrování obchodně zajímavých názvů (tzv. domain grabbing), které nejsou držitelem následně vůbec využívány.

4. Řešení sporů z doménových jmen .eu

Obě výše uvedená nařízení počítají s existencí institucí, které budou provádět tzv. ADR řízení. Nebylo zvoleno ani soudní řízení, ani řízení rozhodčí, a to zejména proto, že pro provedení ADR řízení se nevyžaduje uzavření žádné smlouvy (pro konání rozhodčího řízení se vyžaduje uzavření rozhodčí smlouvy).

⁶ Commission Regulation (EC) No 874/2004 laying down public policy rules concerning the implementation and functions of the .eu Top Level Domain and the principles governing registration.

⁷ .eu Alternative Dispute Resolution Rules).

Podle nařízení měl Registr za povinnost vybrat objektivním, transparentním a nediskriminačním způsobem subjekt zajišťující ADR ohledně sporů o doménová jména, jimiž by měly být uznávané orgány s vhodnými odbornými znalostmi. V dubnu 2006 byl Evropskou komisí určen jako poskytovatel (provider) Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „Rozhodčí soud“),⁸ který se zavázal navrhnout pravidla pro ADR řešení sporů ohledně doménových jmen .eu a provádět tato řízení ve všech úředních jazycích EU a do seznamu panelistů zapsat odborníky ze všech členských zemí EU.⁹

Rozhodčí soud vznikl již v roce 1949 a za dobu své existence rozhodl téměř 10 tisíc majetkových sporů, zpočátku pouze z mezinárodního obchodního styku, od roku 1995 již také spory čistě vnitrostátní. Rozhodčí nálezy vydané pod hlavičkou Rozhodčího soudu jsou i v zahraničí považovány za právně kvalifikované a mnoho rozhodců zapsaných na jeho listině se řadí mezi mezinárodně ceněné a uznávané odborníky v oblasti rozhodčího řízení.¹⁰

Spory jsou řešeny podle Pravidel pro řešení sporů o domény .eu (dále jen „Pravidla ADR“). Na základě nich přijal Rozhodčí soud Doplnující pravidla ADR Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „Doplnující pravidla“). Obě Pravidla jsou účinná od 7.12.2005.

První žalobní návrhy byly podány Rozhodčímu soudu již v únoru 2006 (tři). Do konce března 2007 bylo podáno celkem 807 žalobních návrhů, z toho jich ke stejnému datu bylo ukončeno 716, z toho konečným rozhodnutím 561 sporů a z jiných důvodů 155 (např. nezaplacením poplatku nebo zpětvzetím žalobního návrhu).

Žalobcem může být kterákoliv osoba, přičemž Pravidla ADR nestanoví, že by žalobce musel sám nárokovat právo na dotčenou doménu. Žalovaným může být jak držitel doménového jména .eu, tak i Registr, ten zejména v případě, že doménové jméno není doposud zaregistrováno nebo aktivováno.

⁸ Tento Rozhodčí soud byl Evropskou komisí z mnoha uchazečů vybrán především proto, že nabídl ADR řízení ve všech úředních jazycích EU, což jiné, i významnější evropské stálé rozhodčí soudy nenabídly.

⁹ Na listině adr.eu je v současné době zapsáno přes 200 panelistů nejen ze všech členských států EU, ale i z jiných států (např. Austrálie).

¹⁰ Podrobněji o Rozhodčím soudu in: Růžička, K. Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. 2. vydání. A.Čeněk, Plzeň, 2005.

Pravidla komunikace mezi stranami a Rozhodčím soudem jsou stanovena v Příloze C Doplňujících pravidel. Rozhodčí soud přijímá podání žalobních návrhů nebo jiných dokumentů v rámci ADR řízení pouze prostřednictvím on-line rozhodčí platformy přístupné na www.adreu.eurid.eu. V případě výskytu technických problémů přijímá Rozhodčí soud podání žalobních návrhů zaslaných e-mailem na adresu Rozhodčího soudu info@adr.eu. Je ovšem možné komunikovat prostřednictvím doporučené pošty nebo kurýrní službou, přičemž však jedna kopie takového písemného podání musí být zaslána prostřednictvím on-line platformy.¹¹

Jak bylo konstatováno výše, může žalobní návrh směřovat proti EURidu nebo proti držiteli doménového jména.¹² Proti EURidu se žalobní návrh podává v případě, že se žalobce domnívá, že EURid vydal rozhodnutí, které je v rozporu s nařízeními č. 733/2002 nebo č. 874/2004. Nejčastěji asi půjde o rozhodnutí týkající se akceptace a validace žádostí o doménová jména v rámci sunrise period nebo odebrání domény. Na základě žaloby je možné provést převod, zrušení nebo přidělení příslušného doménového jména.

Jestliže se třetí osoba domnívá, že došlo ke spekulativnímu nebo zneužívající registraci doménového jména a byla porušena práva k chráněnému označení této osoby, má možnost podat žalobní návrh na zahájení ADR řízení proti držiteli doménového jména kdykoli poté, co bylo doménové jméno aktivováno. Žalobce může, je-li podle nařízení oprávněnou osobou, požádat o převod doménového jména za podmínek stanovených v Pravidlech ADR. Žalobce však v řízení musí prokázat, že žalovaný si registroval doménové jméno ke spekulativním účelům nebo že došlo ke zneužití registrace.

ADR řízení se zahajuje podáním žalobního návrhu prostřednictvím on-line platformy. Tento návrh musí obsahovat obvyklé náležitosti, jako je přesná identifikace stran, identifikace doménového jména a registrátora, u něhož je doménové jméno zaregistrováno, právní důvody, na nichž je žalobní návrh založen a žalobní petit. Součástí žalobního návrhu je i prohlášení žalobce, zda souhlasí se zveřejněním rozhodnutí a zřídá se veškerých nároků vůči poskytovateli ADR, rozhodcům, rejstříku i registrátorovi. Současně

¹¹ Před Rozhodčím soudem probíhá on-line rozhodčí řízení již od 1.6.2004, kdy nabyl účinnosti Řád pro rozhodčí řízení on-line.

¹² Z 807 podaných žalobních návrhů směřovalo proti EURidu 507 návrhů a proti jiným žalovaným stranám 300 návrhů.

se žalobním návrhem je třeba, aby byly uhrazeny poplatky v příslušné výši.¹³ Není-li poplatek zaplacen ani v dodatečné lhůtě, sdělí Rozhodčí soud žalobci, že jeho žalobní návrh je považován za zpětvzatý.

Rozhodčí soud po zaplacení poplatku ve spolupráci s EURidem provede kontrolu, zda žaloba obsahuje všechny náležitosti stanovené Pravidly ADR. Má-li nedostatky, vyzve žalobce k jejich odstranění (opravě). Je-li žalobní návrh bez vad, obešle Rozhodčí soud žalovaného a oznámí mu, že proti němu bylo zahájeno ADR řízení.

Žalovaná strana se má do 30 dnů ode dne doručení žalobního návrhu k němu vyjádřit. Toto vyjádření obsahuje stejné náležitosti jako žalobní návrh. Žalovaná strana se může rozhodnout, že vyjádření vůbec nepodá a oznámí to Rozhodčímu soudu. Nebo může nechat marně uplynout dobu k jeho podání. Ani takové jednání strany žalované není překážkou dalšího průběhu ADR řízení

Počet členů ADR senátu závisí na vůli stran. Pokud si některá ze stran přeje senát tříčlenný, pak rozhoduje senát tříčlenný. Ten se sestaví po jednom z rozhodci z každé tříčlenné skupiny kandidátů, jež byly navrženy v žalobním návrhu nebo v žalobním vyjádření. Předseda ADR senátu je pak určen Rozhodčím soudem. Nezvolí-li si žádná ze stran tříčlenný senát, pak rozhodne jediný rozhodce určený Rozhodčím soudem.

Osoba, která by chtěla být rozhodcem, musí splňovat nároky stanovené Rozhodčím soudem, jako je např. ukončené vzdělání na univerzitě v zemi EU včetně titulu LL.M., umožňující pracovat jako známkoprávní zástupce nebo advokát, univerzitní profesor nebo učitel, rozhodce zabývající se zejména právem duševního vlastnictví a informačních technologií, právem počítačovým, telekomunikačním nebo nekalou soutěží a má zkušenosti z oblasti ADR řešení sporů týkajících se doménových jmen. Dále je nutná znalost angličtiny a minimálně jednoho dalšího jazyka EU, členství v mezinárodních organizacích zabývajících se průmyslovými či autorskými právy. Rozhodci nesmí být na výsledku sporu osobně ani hmotně zainteresováni a zavazují se spor vyřešit podle zásad dobré víry, spravedlnosti a s řádnou odbornou péčí. Rozhodci jsou povinni zachovávat mlčenlivost o informacích, o kterých se dozvědí v rámci ADR řízení. Rozhodce je povinen informovat o všech okolnostech, které by mohly vést ke vzniku důvodných pochybností

¹³ Výše poplatků je stanovena v EUR v Příloze A Doplnujících pravidel – Sazebníku poplatků. Při řešení sporu o 1 až 2 doménová jména činí poplatek v případě jednoho rozhodce 1.990 EUR a v případě tří rozhodců 3.990 EUR.

o jeho nestrannosti nebo nezávislosti. Strany mohou podat proti rozhodci odůvodněné námitky, o kterých s konečnou platností rozhodne Rozhodčí soud.

Jediného rozhodce jmenuje Rozhodčí soud ze seznamu rozhodců. Pokud strany chtějí tříčlenný senát, předloží seznam kandidátů, ze kterého vybere po jednom rozhodci Rozhodčí soud a třetího rozhodce určí ze seznamu rozhodců. Každému z těchto rozhodců zasílá Rozhodčí soud oznámení, že byl vybrán jako rozhodce ADR. Rozhodce musí potvrdit, že je vůči stranám i věci nezávislý a nestranný. Senát ADR je ustaven v okamžiku, kdy všichni členové senátu ADR podepíší prohlášení o nezávislosti a nestrannosti.

Senát ADR je povinen postupovat v řízení v souladu s Pravidly ADR, příslušnými nařízeními EU a to způsobem, který považuje za vhodný. Je však povinen zajistit stranám spravedlivé a rovné zacházení, rychlé a hospodárné řízení. Ústní jednání se nekonají. Řízení probíhá formou telekonferencí, videokonferencí nebo webových konferencí. Rozhodnutí se činí na základě dokumentů a jiných listinných důkazů, pokud senát ADR na základě svého vlastního uvážení a v důsledku mimořádných okolností nerozhodne, že ústní jednání je k rozhodnutí o žalobním návrhu nezbytné. ADR řízení může být ze stanovených důvodů přerušeno¹⁴ nebo zastaveno.¹⁵

Rozhodnutí rozhodců o žalobním návrhu vydaná ve formě rozhodnutí jsou konečná, nelze se proti nim odvolat a jsou pro strany závazná, čímž však není dotčeno právo stran zahájit soudní řízení. Rozhodnutí je písemné a obsahuje shrnutí tvrzení stran a zjištěných skutečností, právní posouzení a odůvodnění.

V případě řízení proti držiteli doménového jména může senát ADR rozhodnout, že doménové jméno má být zrušeno, pokud žalující strana prokáže, že registrace je spekulativní nebo je zneužita. V případě vyhovění žalobnímu návrhu vůči držiteli doménového jména bude doménové jméno převedeno na žalobce, pokud ten o něj požádá a vyhoví-li obecným kritériím způsobilosti definovaným v nařízení č. 733/2002. Je-li vedeno řízení proti Registru, rozhodne senát ADR o tom, zda je rozhodnutí přijaté Registrem v rozporu s nařízeními. Senát ADR může rozhodnout o tom, že takové rozhodnutí má být zrušeno, ve vhodných případech může rozhodnout, že dané doménové

¹⁴ Např. v případě, když bylo zahájeno později než jiné řízení proti držiteli doménového jména.

¹⁵ Např. v případě, když žalující strana měla v jiném řízení proti držiteli doménového jména úspěch.

jméno má být převedeno, zrušeno nebo přisouzeno za předpokladu, že jsou splněna nezbytná obecná kritéria způsobilosti registrace příslušného doménového jména. Součástí rozhodnutí je také datum, k němuž má být rozhodnutí učiněno.

Při splnění stanovených podmínek může senát ADR vydat předběžné rozhodnutí.

5. Závěrem

Ačkoliv od zahájení registrace doménových jmen prvního řádu .eu neuplynulo mnoho času, již vznikly ohledně doménových jmen první spory. Jejich řešení cestou ADR řízení se ukázalo jako správné rozhodnutí příslušných orgánů EU, což bylo ostatně potvrzeno i praxí. Rovněž správným se ukázal výběr Rozhodčího soudu jako poskytovatele při řešení těchto sporů. Spory ohledně doménových jmen budou nepochybně vznikat i v budoucnu.¹⁶ Můžeme konstatovat, že pro jejich řešení existuje rychlý a kvalifikovaný a praxí vyzkoušený způsob jejich řešení.

¹⁶ Podle názoru EURidu a Rozhodčího soudu by se měl měsíční počet podaných žalobních návrhů pohybovat kolem dvaceti.

PRÍLOHA

VZOROVÉ DOKUMENTY K ROZHODCOVSKÉMU KONANIU

Rozhodcovská zmluva č. 1

(pre obchodno-právny spor, so spôsobom ustanovenia rozhodcovského senátu)

Meno a priezvisko/Obchodné meno:

Miesto podnikania/Sídlo:

IČO:

Zastúpená:

zapísaná v Obchodnom registri *(príp. Živnostenskom registri alebo inom)*

Okresného súdu v

Oddiel:

Vložka č.:

a

Meno a priezvisko/Obchodné meno:

Miesto podnikania/Sídlo:

IČO:

Zastúpená:

zapísaná v Obchodnom registri *(príp. Živnostenskom registri alebo inom)*

Okresného súdu v

Oddiel:

Vložka č.:

(ďalej len spoločne „zmluvné strany“)

Zmluvné strany sa dohodli, že uzatvárajú v zmysle § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov túto rozhodcovskú zmluvu:

Článok I

Predmet zmluvy

(1) Zmluvné strany sa dohodli, že *všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)...* * spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich zo zmluvy o, uzavretej medzi zmluvnými stranami tejto zmluvy dňa (ďalej len „Zmluva“) alebo súvisiacich so Zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik Zmluvy alebo tejto rozhodcovskej zmluvy, predložia na rozhodnutie výlučne rozhodcovskému senátu zloženému z troch rozhodcov podľa pravidiel, ustanovených v tejto zmluve.

(2) Rozhodcovský senát zmluvné strany ustanovia tak, že každá zmluvná strana ustanoví jedného rozhodcu** a takto ustanovení rozhodcovia následne ustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu**. Ak niektorá zo zmluvných strán neustanoví rozhodcu do 15 dní od požiadania druhej zmluvnej strany alebo ak dvaja ustanovení rozhodcovia neustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu do 30 dní od ich ustanovenia, rozhodcu na žiadosť zmluvnej strany ustanoví ... *(u fyzickej osoby - meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, príp. tiež dátum narodenia; u právnickej osoby – obchodné meno/názov, sídlo, IČO)***...* (vybraná osoba).

Článok II

Osobitné dojednania o priebehu rozhodcovského konania

(1) Rozhodcovské konanie bude vedené v slovenskom (*inom – treba uviesť*)* jazyku. Zmluvné strany sa zaväzujú podrobiť rozhodnutiu rozhodcovského senátu. Jeho rozhodnutie bude pre strany konečné, záväzné a vykonateľné a bude vydané v slovenskom (*inom – treba uviesť*)* jazyku.

(2) ****

(3) Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že vylučujú podanie žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. h) zákona o rozhodcovskom konaní (dôvody na obnovu konania).

(4) V obchodno-právnom spore môže rozhodcovský senát rozhodnúť aj podľa zásad spravodlivosti.

(5) Rozhodcovská zmluva *zaväzuje/nezaväzuje** aj právnych nástupcov zmluvných strán.

Článok III

Záverečné ustanovenia

(1) Táto rozhodcovská zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpisu oboma zmluvnými stranami.

(2) Táto rozhodcovská zmluva je vyhotovená v dvoch rovnopisoch, z ktorých obdrží každá zo zmluvných strán po jednom rovnopise.

(3) Túto zmluvu možno meniť a dopĺňať len formou písomných dodatkov, podpísaných oboma zmluvnými stranami.

(4) Zmluvné strany vyhlasujú, že vôľa prejavená v tejto rozhodcovskej zmluve je slobodná, vážna, bez omylu v osobe alebo predmete zmluvy, že túto zmluvu neuzavreli ani v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok a z jej obsahom súhlasia, čo potvrdzujú podpisom tejto zmluvy.

V [...] dňa [...].

Spoločnosť 1

Meno, priezvisko:

Funkcia:

Podpis:

Pečiatka:

Spoločnosť 2

Meno, priezvisko:

Funkcia:

Podpis:

Pečiatka:

Poznámky:

* *nehodiace sa vypustiť*

** *osoba, ktorá je uvedená alebo bude ustanovená ako rozhodca, musí spĺňať predpoklady podľa § 6 zákona o rozhodcovskom konaní*

*** *dátum narodenia u fyzickej osoby je vhodné uviesť z dôvodu, že na rovnakej adrese môžu mať trvalý pobyt tiež dve osoby rovnakého mena i priezviska (napr. otec a syn)*

**** *Tu si môžu zmluvné strany dohodnúť aj niektoré osobitné pravidlá v medziach zákona o rozhodcovskom konaní pre rozhodovanie sporu pred rozhodcami. Napr.*

- *vylúčenie záväznosti rozhodcovskej zmluvy pre právnych nástupcov zmluvných strán (§ 3 ods. 2 ZoRK)*
- *vplyv odstúpenia od „hlavnej“ zmluvy na rozhodcovskú doložku/rozhodcovskú zmluvu (§ 5 ods. 2 ZoRK)*
- *postup podávania námietok proti rozhodcom (§ 9 ods. 3 ZoRK),*
- *postup ustanovenia náhradného rozhodcu (§ 11 ods. 1 ZoRK),*
- *dohoda o časovej pôsobnosti interných predpisov SRS na konkrétny spor (§ 12 ods. 6 ZoRK)*
- *kedy začína rozhodcovské konanie (§ 16 ods. 1 ZoRK),*

-
- *obmedzenie obdobia, po ktoré je možné meniť alebo dopĺňať žalobu/žalobnú odpoveď/vzájomnú žalobu (§ 18 ods. 5 ZoRK)*
 - *o pomernom zložení preddavku na trovy rozhodcovského konania (§ 18 ods. 6 ZoRK),*
 - *podmienky a obmedzenia nariadenia predbežného opatrenia zo strany rozhodcovského súdu (§ 22 ods. 1 ZoRK)*
 - *miesto rozhodcovského konania/jednotlivých úkonov (§ 23 ZoRK)*
 - *jazyk rozhodcovského konania (§ 24 ods. 1 ZoRK)*
 - *spôsob doručovania a prijímania písomností (§ 25 ods. 1 a 2 ZoRK)*
 - *verejnosť/neverejnosť rozhodcovského konania (§ 26 ods. 2 ZoRK)*
 - *účasť znalca na ústnom pojednávaní alebo jeho časti (§ 28 ods. 3 ZoRK)*
 - *dohoda o rozhodnom právnom poriadku (hmotnom, procesnom, kolíznych normách) (§ 31 ods. 1 ZoRK)*
 - *miesto vydania rozhodcovského rozsudku (§ 34 ods. 3 ZoRK)*
 - *pripustnosť preskúmania rozhodcovského rozsudku iným rozhodcom (rozhodcami) (§ 37 ods. 1 ZoRK)*
 - *vyhlúčenie dôvodu na podanie žaloby o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku - dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa OSP (§ 40 ods. 1 písm. h) a § 42 ZoRK, § 228 ods. 1 OSP).*

Rozhodcovská zmluva č. 2

*(jednoduchá, vhodná pre občiansko-právne vzťahy,
s ustanovením jedného konkrétneho rozhodcu)*

Zmluvné strany:

Meno a priezvisko:

Trvalý pobyt:

Dátum narodenia:

Rodné číslo:

Zastúpená:

a

Meno a priezvisko:

Trvalý pobyt:

Dátum narodenia:

Rodné číslo:

Zastúpená:

(ďalej spolu len „zmluvné strany“)

Zmluvné strany sa dohodli, že uzatvárajú v zmysle § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov túto rozhodcovskú zmluvu:

Článok I

Predmet zmluvy

Zmluvné strany sa dohodli, že všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)...* spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich zo zmluvy o, uzavretej medzi zmluvnými stranami tejto zmluvy dňa (ďalej len „Zmluva“) alebo súvisiacich so Zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik Zmluvy alebo tejto rozhodcovskej zmluvy, predložia na rozhodnutie výlučne ...(meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, príp. tiež dátum narodenia)**... (ďalej len „rozhodca“)*. Zmluvné strany vyhlasujú, že rozhodca spĺňa všetky predpoklady na ustanovenie do funkcie rozhodcu podľa zákona o rozhodcovskom konaní.

Článok II

Osobitné dojednania o priebehu rozhodcovského konania

(1) Rozhodcovské konanie bude vedené v nemeckom (inom, treba uviesť konkrétne)* jazyku. Zmluvné strany sa zaväzujú podrobiť rozhodnutiu rozhodcu. Jeho rozhodnutie bude pre strany konečné, záväzné a vykonateľné a bude vydané v nemeckom (inom, treba uviesť konkrétne)* jazyku.

(2) ****

(3) Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že vylučujú podanie žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. h) zákona o rozhodcovskom konaní (dôvody na obnovu konania).

Článok III Záverečné ustanovenia

(1) Táto rozhodcovská zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpisu oboma zmluvnými stranami.

(2) Táto rozhodcovská zmluva je vyhotovená v dvoch rovnopisoch, z ktorých obdrží každá zo zmluvných strán po jednom rovnopise.

(3) Túto zmluvu možno meniť a dopĺňať len formou písomných dodatkov, podpísaných oboma zmluvnými stranami.

(4) Zmluvné strany vyhlasujú, že vôľa prejavená v tejto rozhodcovskej zmluve je slobodná, vážna, bez omylu v osobe alebo predmete zmluvy, že túto zmluvu neuzavreli ani v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok a z jej obsahom súhlasia, čo potvrdzujú podpisom tejto zmluvy.

V [...] dňa [...].

Zmluvná strana 1

Meno a priezvisko:
Podpis:

Zmluvná strana 2

Meno a priezvisko:
Podpis:

Poznámky:

* nehodiace sa vypustiť

** osoba, ktorá je uvedená alebo bude ustanovená ako rozhodca, musí spĺňať predpoklady podľa § 6 zákona o rozhodcovskom konaní

*** dátum narodenia u fyzickej osoby je vhodné uviesť z dôvodu, že na rovnakej adrese môžu mať trvalý pobyt tiež dve osoby rovnakého mena i priezviska (napr. otec a syn)

**** Tu si môžu zmluvné strany dohodnúť aj niektoré osobitné pravidlá v medziach zákona o rozhodcovskom konaní pre rozhodovanie sporu pred rozhodcami. Napr.

- vylúčenie záväznosti rozhodcovskej zmluvy pre právnych nástupcov zmluvných strán (§ 3 ods. 2 ZoRK)
- vplyv odstúpenia od „hlavnej“ zmluvy na rozhodcovskú doložku/rozhodcovskú zmluvu (§ 5 ods. 2 ZoRK)
- postup podávania námietok proti rozhodcom (§ 9 ods. 3 ZoRK),
- postup ustanovenia náhradného rozhodcu (§ 11 ods. 1 ZoRK),
- dohoda o časovej pôsobnosti interných predpisov SRS na konkrétny spor (§ 12 ods. 6 ZoRK)
- kedy začína rozhodcovské konanie (§ 16 ods. 1 ZoRK),
- obmedzenie obdobia, po ktoré je možné meniť alebo dopĺňať žalobu/žalobnú odpoveď/vzájomnú žalobu (§ 18 ods. 5 ZoRK)
- o pomernom zložení preddavku na trovy rozhodcovského konania (§ 18 ods. 6 ZoRK),
- podmienky a obmedzenia nariadenia predbežného opatrenia zo strany rozhodcovského súdu (§ 22 ods. 1 ZoRK)
- miesto rozhodcovského konania/jednotlivých úkonov (§ 23 ZoRK)
- jazyk rozhodcovského konania (§ 24 ods. 1 ZoRK)
- spôsob doručovania a prijímania písomností (§ 25 ods. 1 a 2 ZoRK)
- verejnosť/neverejnosť rozhodcovského konania (§ 26 ods. 2 ZoRK)
- účasť znalca na ústnom pojednávaní alebo jeho časti (§ 28 ods. 3 ZoRK)
- dohoda o rozhodnom právnom poriadku (hmotnom, procesnom, kolíznych normách) (§ 31 ods. 1 ZoRK)
- miesto vydania rozhodcovského rozsudku (§ 34 ods. 3 ZoRK)
- prípustnosť preskúmania rozhodcovského rozsudku iným rozhodcom (rozhodcami) (§ 37 ods. 1 ZoRK)
- vylúčenie dôvodu na podanie žaloby o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku - dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa OSP (§ 40 ods. 1 písm. h) a § 42 ZoRK, § 228 ods. 1 OSP).

Rozhodcovská zmluva č. 3

(pre obchodno-právne vzťahy,
s ustanovením jedného rozhodcu vybranou osobou/súdom)

Meno a priezvisko/Obchodné meno:

Miesto podnikania/Sídlo:

IČO:

Zastúpená:

zapísaná v Obchodnom registri (*príp. Živnostenskom registri alebo inom*)

Okresného súdu v

Oddiel:

Vložka č.:

a

Meno a priezvisko/Obchodné meno:

Miesto podnikania/Sídlo:

IČO:

Zastúpená:

zapísaná v Obchodnom registri (*príp. Živnostenskom registri alebo inom*)

Okresného súdu v

Oddiel:

Vložka č.:

(ďalej len spoločne „**zmluvné strany**“)

sa dohodli, že uzatvárajú v zmysle § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov túto rozhodcovskú zmluvu:

Článok I

Predmet zmluvy

Zmluvné strany sa dohodli, že *všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)...** spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich zo zmluvy o, uzavretej medzi zmluvnými stranami tejto zmluvy dňa (ďalej len „Zmluva“) alebo súvisiacich so Zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik Zmluvy alebo tejto rozhodcovskej zmluvy, predložia na rozhodnutie výlučne jedinému rozhodcovi**, ktorého ustanoví na žiadosť niektorej zo zmluvných strán ... (*meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, príp. tiež dátum narodenia*)***... (vybraná osoba) alebo súd.

Článok II

Osobitné dojednania o priebehu rozhodcovského konania

(1) Rozhodcovské konanie bude vedené v anglickom (*inom – treba uviesť*)* jazyku. Zmluvné strany sa zaväzujú podrobiť rozhodnutiu rozhodcu. Jeho rozhodnutie bude pre strany konečné, záväzné a vykonateľné a bude vydané v anglickom (*inom – treba uviesť*)* jazyku.

(2) ****

(3) V obchodno-právnom spore môže rozhodca rozhodnúť aj podľa zásad spravodlivosti.

(4) Rozhodcovská zmluva *zaväzuje/nezaväzuje** aj právnych nástupcov zmluvných strán.

Článok III

Záverečné ustanovenia

(1) Táto rozhodcovská zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpisu oboma zmluvnými stranami.

(2) Táto rozhodcovská zmluva je vyhotovená v dvoch rovnopisoch, z ktorých obdrží každá zo zmluvných strán po jednom rovnopise.

(3) Túto zmluvu možno meniť a dopĺňať len formou písomných dodatkov, podpísaných oboma zmluvnými stranami.

(4) Zmluvné strany vyhlasujú, že vôľa prejavovaná v tejto rozhodcovskej zmluve je slobodná, vážna, bez omylu v osobe alebo predmete zmluvy, že túto zmluvu neuzavreli ani v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok a z jej obsahom súhlasia, čo potvrdzujú podpisom tejto zmluvy.

V [...] dňa [...].

Spoločnosť 1

Meno a priezvisko:

Funkcia:

Podpis:

Pečiatka:

Spoločnosť 2

Meno a priezvisko:

Funkcia:

Podpis:

Pečiatka:

Poznámky:

* *nehodiace sa vypustiť*

** *osoba, ktorá je uvedená alebo bude ustanovená ako rozhodca, musí spĺňať predpoklady podľa § 6 zákona o rozhodcovskom konaní*

*** *dátum narodenia u fyzickej osoby je vhodné uviesť z dôvodu, že na rovnakej adrese môžu mať trvalý pobyt tiež dve osoby rovnakého mena i priezviska (napr. otec a syn)*

**** *Tu si môžu zmluvné strany dohodnúť aj niektoré osobitné pravidlá v medziach zákona o rozhodcovskom konaní pre rozhodovanie sporu pred rozhodcami. Napr.*

- *vyhlúčenie záväznosti rozhodcovskej zmluvy pre právnych nástupcov zmluvných strán (§ 3 ods. 2 ZoRK)*
- *vpływ odstúpenia od „hlavnej“ zmluvy na rozhodcovskú doložku/rozhodcovskú zmluvu (§ 5 ods. 2 ZoRK)*
- *postup podávania námietok proti rozhodcom (§ 9 ods. 3 ZoRK),*
- *postup ustanovenia náhradného rozhodcu (§ 11 ods. 1 ZoRK),*
- *dohoda o časovej pôsobnosti interných predpisov SRS na konkrétny spor (§ 12 ods. 6 ZoRK)*
- *kedy začína rozhodcovské konanie (§ 16 ods. 1 ZoRK),*

- *obmedzenie obdobia, po ktoré je možné meniť alebo dopĺňať žalobu/žalobnú odpoveď/vzájomnú žalobu (§ 18 ods. 5 ZoRK)*
- *o pomernom zložení preddavku na trovy rozhodcovského konania (§ 18 ods. 6 ZoRK),*
- *podmienky a obmedzenia nariadenia predbežného opatrenia zo strany rozhodcovského súdu (§ 22 ods. 1 ZoRK)*
- *miesto rozhodcovského konania/jednotlivých úkonov (§ 23 ZoRK)*
- *jazyk rozhodcovského konania (§ 24 ods. 1 ZoRK)*
- *spôsob doručovania a prijímania písomností (§ 25 ods. 1 a 2 ZoRK)*
- *verejnosť/neverejnosť rozhodcovského konania (§ 26 ods. 2 ZoRK)*
- *účasť znalca na ústnom pojednávaní alebo jeho časti (§ 28 ods. 3 ZoRK)*
- *dohoda o rozhodnom právnom poriadku (hmotnom, procesnom, kolíznych normách) (§ 31 ods. 1 ZoRK)*
- *miesto vydania rozhodcovského rozsudku (§ 34 ods. 3 ZoRK)*
- *prípustnosť preskúmania rozhodcovského rozsudku iným rozhodcom (rozhodcami) (§ 37 ods. 1 ZoRK)*
- *vylúčenie dôvodu na podanie žaloby o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku - dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa OSP (§ 40 ods. 1 písm. h) a § 42 ZoRK, § 228 ods. 1 OSP).*

Vzory rozhodcovských doložiek

*Pokiaľ majú zmluvné strany akejkoľvek zmluvy, z ktorej v budúcnosti vzniknutý spor možno rozhodovať v rozhodcovskom konaní, resp. tento spor nie je vylúčený z rozhodcovského konania v zmysle § 1 ods. 1 a 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení zákona č. 521/2005 Z. z., môžu si dojednať v zmluve (ako jej súčasť v niektorom ustanovení zmluvy, v prílohe alebo vo všeobecných (obchodných) podmienkach vzťahujúcich sa na zmluvný vzťah z tejto zmluvy) niektorú z nasledujúcich tzv. **rozhodcovských doložiek**:*

ALT. 1 – dojednanie konkrétneho jedného rozhodcu

„Zmluvné strany sa dohodli, že *všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)**** spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo súvisiacich s touto zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik tejto zmluvy alebo tejto rozhodcovskej doložky, predložia na rozhodnutie výlučne ... *(meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, príp. tiež dátum narodenia)*...* (ďalej len „rozhodca“)“. Rozhodcovské konanie bude vedené v slovenskom *(inom – treba uviesť konkrétne)**** jazyku. Zmluvné strany sa zaväzujú podrobiť rozhodnutiu rozhodcu. Jeho rozhodnutie bude pre strany konečné, záväzné a vykonateľné a bude vydané v slovenskom *(inom – treba uviesť konkrétne)**** jazyku. Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že vylučujú podanie žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. h) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (dôvody na obnovu konania). Rozhodcovská doložka *zaväzuje/nezaväzuje**** aj právnych nástupcov zmluvných strán.“

ALT. 2 – dojednanie jedného rozhodcu s dodatočným ustanovením

(bez vylúčenia dôvodov žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. h) zákona o RK)

„Zmluvné strany sa dohodli, že *všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)**** spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo súvisiacich s touto zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik tejto zmluvy alebo tejto rozhodcovskej doložky, predložia na rozhodnutie jedinému rozhodcovi**, ktorého ustanoví na žiadosť niektorej zo zmluvných strán ... *(meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, príp. tiež dátum narodenia)*...* (vybraná osoba) alebo všeobecný súd. Rozhodcovské konanie bude vedené v slovenskom *(inom – treba uviesť konkrétne)**** jazyku. Zmluvné strany sa zaväzujú podrobiť rozhodnutiu rozhodcu. Jeho rozhodnutie bude pre strany konečné, záväzné a vykonateľné a bude vydané v slovenskom jazyku. Rozhodcovská doložka *zaväzuje/nezaväzuje**** aj právnych nástupcov zmluvných strán.“

ALT. 3 – dojednanie troch rozhodcov

„(1) Zmluvné strany sa dohodli, že *všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)**** spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo súvisiacich s touto zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie

bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik tejto zmluvy alebo tejto rozhodcovskej doložky, predložia na rozhodnutie výlučne rozhodcovskému senátu zloženému z troch rozhodcov.

(2) Rozhodcovský senát zmluvné strany ustanovia tak, že každá zmluvná strana ustanoví jedného rozhodcu** a takto ustanovení rozhodcovia následne ustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu**. Ak niektorá zo zmluvných strán neustanoví rozhodcu do 15 dní od požiadania druhej zmluvnej strany alebo ak dvaja ustanovení rozhodcovia neustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu do 30 dní od ich ustanovenia, rozhodcu na žiadosť zmluvnej strany ustanoví ... (*meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, príp. tiež dátum narodenia*)*... (vybraná osoba) alebo súd.

(3) Rozhodcovské konanie bude vedené v slovenskom (*inom – treba uviesť konkrétne*)* jazyku. Zmluvné strany sa zaväzujú podrobiť rozhodnutiu rozhodcovského senátu. Jeho rozhodnutie bude pre strany konečné, záväzné a vykonateľné a bude vydané v slovenskom (*inom – treba uviesť konkrétne*)* jazyku.

(4) (*Tu si môžu zmluvné strany dohodnúť aj niektoré osobitné pravidlá v medziach zákona o rozhodcovskom konaní pre rozhodovanie sporu pred rozhodcami. Napr.:*) Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že vylučujú podanie žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. h) zákona o rozhodcovskom konaní (dôvody na obnovu konania). V obchodno-právnom spore môže rozhodcovský senát rozhodnúť aj podľa zásad spravodlivosti. Rozhodcovská doložka *zaväzuje/nezaväzuje**** aj právnych nástupcov zmluvných strán.“

ALT. 4. - doložka stáleho rozhodcovského súdu

(*každý stály rozhodcovský súd odporúča iné - vlastné znenie rozhodcovskej doložky*)

„Zmluvné strany sa dohodli, že *všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)*...*** spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo súvisiacich s touto zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik tejto zmluvy alebo tejto rozhodcovskej doložky, predložia na rozhodnutie výlučne stálemu rozhodcovskému súdu (ďalej len „SRS“), zriadenému ...(*obchodné meno alebo názov právnickej osoby, sídlo, IČO*)... podľa ustanovení jeho Rokovacieho poriadku a Štatútu. Zmluvné strany sa zaväzujú podrobiť rozhodnutiu SRS. Jeho rozhodnutie bude pre strany konečné, záväzné a vykonateľné. Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že

- a) vylučujú podanie žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. h) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (dôvody na obnovu konania),
- b) rozhodcovský senát bude ustanovený podľa príslušných ustanovení Rokovacieho poriadku SRS,
- c) ak sa bude jednať o obchodno-právny spor, môže SRS rozhodnúť aj podľa zásad spravodlivosti,
- d) rozhodcovský rozsudok *je/nie je**** možné preskúmať na žiadosť niektorej zo zmluvných strán iným rozhodcovským senátom SRS.“

ALT. 5. - alternatívna doložka s voľbou medzi RS a všeobecným súdom

„Zmluvné strany sa dohodli, že *všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)*...*** spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo súvisiacich s touto zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie

bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik tejto zmluvy alebo tejto rozhodcovskej doložky, predložia na rozhodnutie buď **stálemu rozhodcovskému súdu** (ďalej len „SRS“), zriadenému ...(obchodné meno alebo názov právnickej osoby, sídlo, IČO)... podľa ustanovení jeho Rokovacieho poriadku a Štatútu **alebo všeobecnému súdu**, ktorého právomoc je daná podľa príslušných procesných právnych predpisov, vzťahujúcich sa na predmet sporu.

Zmluvné strany sa dohodli, že výber súdneho tribunálu (opciu) môže uskutočniť ktorákoľvek zo zmluvných strán, pričom pre platnosť vykonanej opcie nie je potrebný súhlas druhej zmluvnej strany.

Žalujúca zmluvná strana je povinná oznámiť vykonanú opciu druhej zmluvnej strane neodkladne po jej vykonaní. V prípade opcie všeobecného súdu táto rozhodcovská doložka zaniká.“

ALT. 6. - alternatívna doložka s voľbou medzi dvoma RS

„Zmluvné strany sa dohodli, že *všetky/(niektoré - konkrétne uvedené)...**** spory, vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo súvisiacich s touto zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik tejto zmluvy alebo tejto rozhodcovskej doložky, predložia na rozhodnutie buď

- **stálemu rozhodcovskému súdu** (ďalej všeobecne len „SRS“), zriadenému ...(obchodné meno alebo názov právnickej osoby, sídlo, IČO)... **alebo**
- **SRS**, zriadenému ...(obchodné meno alebo názov právnickej osoby, sídlo, IČO)... .

podľa ustanovení ich Rokovacích poriadkov a Štatútov (*Pravidiel ICC, Pravidiel UNCITRAL*)***.

Zmluvné strany sa dohodli, že právo opcie rozhodcovskému súdu patrí zmluvnej strane, ktorá podáva žalobu. Pre platnosť vykonanej opcie nie je potrebný súhlas druhej zmluvnej strany.

Žalujúca zmluvná strana je povinná oznámiť vykonanú opciu druhej zmluvnej strane neodkladne po jej vykonaní.“

Stály rozhodcovský súd pri [...]
[adresa]

V [...] dňa [...]

Žalobca: [...]
so sídlom[...]
IČO: [...]
zapísaný v Obchodnom registri OS [...], oddiel: [...], vložka č. [...]

právne zastúpený: [...]

Žalovaný: [...]
so sídlom [...]
IČO: [...]
zapísaný v Obchodnom registri OS [...], oddiel: [...], vložka č. [...]

Žaloba o zaplataenie [...] Sk s príslušenstvom

plnomocenstvo na právne zastupovanie žalobcu
prílohy podľa textu
vyúčtovanie trov rozhodcovského konania žalobcu
výzva na zaslanie žalobnej odpovede
poplatok za rozhodcovské konanie zaplatí žalobca na výzvu rozhodcovského súdu

Žalobca je obchodnou spoločnosťou založenou podľa slovenské ho práva zapísanou v Obchodnom registri Okresného súdu [...], oddiel: [...], vložka č.: [...].

Žalovaný je obchodnou spoločnosťou založenou podľa slovenské ho práva zapísanou v Obchodnom registri Okresného súdu [...], oddiel: [...], vložka č.: [...].

Dňa [...] uzatvorili žalobca a žalovaný Zmluvu o dielo (ďalej len „**Zmluva o dielo**“). Na základe Zmluvy o dielo vykonával žalobca v prospech žalovaného [*dielo*] (ďalej len „**Dielo**“). Žalovaný sa v Zmluve o dielo zaviazal uhrádzať odplatu za vykonané Dielo vo výške dohodnutej v článku [...].

Dôkaz: Zmluva po dielo zo dňa [...] (fotokópia)

Žalobca fakturoval žalovanému cenu za odovzdané Dielo faktúrou č. [...], splatnou dňa [...], na sumu [...] Sk. Žalovaný neuhradil uvedenú faktúru do dnešného dňa ani len čiastočne.

Dôkaz : fotokópia faktúry č. [...]

Zmluva o dielo v článku [...] obsahuje doložku, ktorá zakladá právomoc Stáleho rozhodcovského súdu pri [...] na rozhodnutie sporov vyplývajúcich zo Zmluvy o dielo a sporov, ktoré z nej vyplynú.

Žalobca uplatňuje touto žalobou voči žalovanému takisto právo na zaplatenie zmluvne dohodnutého úroku z omeškania vo výške 0,05 % denne zo sumy, s úhradou ktorej je žalovaný v omeškaní, a to odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti faktúry až do zaplatenia.

Právne vzťahy medzi žalobcom a žalovaným sa spravujú právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Podľa ustanovenia článku [...] Zmluvy o dielo:

Predmetom zmluvy je záväzok zhotoviteľa (žalobcu) vykonať pre objednávateľa (žalovaného) [dielo].

Podľa ustanovenia článku [...] Zmluvy o dielo:

Za výkon diela je objednávateľ (žalovaný) povinný zhotoviteľovi (žalobca) zaplatiť peňažnú odplatu vo výške a spôsobom uvedeným v tejto zmluve.

Podľa ustanovenia článku [...] Zmluvy o dielo:

Cena diela bude priebežne objednávateľom (žalovaným) platená 1 x mesačne a to na základe riadneho daňového dokladu vystaveného zhotoviteľom (žalobcom) vždy ku koncu kalendárneho mesiaca, pričom cena diela bude objednávateľom (žalovaným) zaplatená najneskôr do 14 dní odo dňa vystavenia riadneho daňového dokladu.

Podľa ustanovenia článku [...] Zmluvy o dielo:

V prípade omeškania so zaplatením ceny diela je objednávateľ (žalovaný) povinný zhotoviteľovi (žalobcovi) zaplatiť úrok z omeškania vo výške 0,05 % z dlhovanej sumy za každý deň omeškania.

Podľa ustanovenia článku [...] Zmluvy o dielo:

Právne vzťahy touto zmluvou neupravené sa riadia všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky.

Podľa ustanovenia § 536 Obchodného zákonníka:

(1) Zmluvou o dielo sa zaväzuje zhotoviteľ vykonať určité dielo a objednávateľ sa zaväzuje zaplatiť cenu za jeho vykonanie.

(2) Dielom sa rozumie zhotovenie určitej veci, pokiaľ nespadá pod kúpnu zmluvu, montáž určitej veci, jej údržba, vykonanie dohodnutej opravy alebo úpravy určitej veci alebo hmotne zachytený výsledok inej činnosti. Dielom sa rozumie vždy zhotovenie, montáž, údržba, oprava alebo úprava stavby alebo jej časti.

(3) Cena musí byť v zmluve dohodnutá alebo v nej musí byť aspoň určený spôsob jej určenia, ibaže strany v zmluve prejavia vôľu uzavrieť zmluvu aj bez tohto určenia.

Podľa ustanovenia § 546 ods. 1, 1. veta Obchodného zákonníka:

Objednávateľ je povinný zhotoviteľovi zaplatiť cenu dohodnutú v zmluve alebo určenú spôsobom určeným v zmluve.

Podľa ustanovenia § 548 ods. 1, 1. veta Obchodného zákonníka:

Objednávateľ je povinný zaplatiť zhotoviteľovi cenu v čase dojednanom v zmluve.

Žalobca žiada, aby Rozhodcovský súd vo veci vyniesol nasledovný

r o z h o d c o v s k ý r o z s u d o k :

Žalovaný je povinný do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodcovského rozsudku zaplatiť žalobcovi [...] Sk s 0,05 % denným úrokom z omeškania od [deň nasledujúci po dni splatnosti faktúry] do zaplataenia a nahradiť trovy rozhodcovského konania vo výške [...] Sk pozostávajúce z poplatku za rozhodcovské konanie vo výške [...] Sk a z trov právneho zastúpenia žalobcu vo výške [...] Sk.

Trovy rozhodcovského konania je žalovaný povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu - [...], na účet v [...], č. [...].

[...]
žalobca

Stály rozhodcovský súd pri [...] [adresa]

V [...] dňa [...]

č.k.: [...]

Žalobca: [...] so sídlom [...] IČO: [...] zapísaný v Obchodnom registri OS [...], oddiel: [...], vložka č. [...]

právne zastúpený: [...]

Žalovaný: [...] so sídlom [...] IČO: [...] zapísaný v Obchodnom registri OS [...], oddiel: [...], vložka č. [...]

Vyjadrenie žalovaného k žalobe o zaplatenie [...] Sk s príslušenstvom

prílohy podľa textu

Dňa [...] nám bola doručená výzva Rozhodcovského súdu zriadeného pri [...] vo veci [...] proti [...] v konaní vedenom pod číslom [...] o zaplatenie [...] s príslušenstvom. V 15 dňovej lehote podávame nasledovné vyjadrenie.

Nemáme námietky proti výške istiny, ktorú si žalobca nárokuje. Dovoľujeme si poukázať na skutočnosť, že žalobca nám vo vzájomnej komunikácii odpustil úroky z omeškania. Uvedenú istinu sme zaplatili bezodkladne po dohode so žalovaným dňa: [...].

Dôkaz: vzájomná komunikácia
výpis z účtu žalovaného – úhrada istiny

Navrhujeme, aby súd vykonal pokus o zmier.

[...] žalovaný

Stály rozhodcovský súd pri [...]
[adresa]

V [...] dňa [...]

č.k.: [...]

Žalobca: [...]
so sídlom [...]
IČO: [...]
zapísaný v Obchodnom registri OS [...], oddiel: [...], vložka č. [...]
(ďalej len „Spoločnosť A“)

právne zastúpený: [...]

Žalovaný: [...]
so sídlom [...]
IČO: [...]
zapísaný v Obchodnom registri OS [...], oddiel: [...], vložka č. [...]
(ďalej len „Spoločnosť B“)

[Poznámka: Pri vzájomnej žalobe žalovaný uplatňuje pohľadávku na započítanie voči žalobcovi, pričom návrh žalovaného prevyšuje návrh žalobcu, ak by žalovaný navrhoval menej, súd by posudzoval návrh žalovaného iba ako obranu proti návrhu. Z dôvodu, aby sa v texte nepletlo postavenie žalobcu a žalovaného uvádzame pôvodného žalobcu ako Spoločnosť A a pôvodne žalovaného ako Spoločnosť B.]

Vzájomná žaloba

*plnomocenstvo na právne zastupovanie žalovaného
prílohy podľa textu*

Dňa [...] nám bola doručená výzva Rozhodcovského súdu zriadeného pri [...] vo veci Spoločnosti A proti Spoločnosti B v konaní vedenom pod číslom [...] o zaplatenie [...] s príslušenstvom. V 15 dňovej lehote podávame vzájomnú žalobu.

Ako uvádza Spoločnosť A, dňa [...] sme uzatvorili Zmluvu o dielo, na základe ktorej má Spoločnosť A ako zhotoviteľ povinnosť dodať [...] (ďalej len „Dielo“) a Spoločnosť B ako objednávateľ má povinnosť zaplatiť za Dielo cenu dohodnutú v Zmluve o dielo.

Zmluva o dielo v článku [...] obsahuje doložku, ktorá zakladá právomoc Stáleho rozhodcovského súdu pri [...] na rozhodnutie sporov vyplývajúcich zo Zmluvy o dielo a sporov, ktoré z nej vyplývajú.

Spoločnosť A v žalobe uvádza, že faktúra č. [...], ktorú vystavila za odovzdané Dielo nebola z našej strany uhradená. V tejto súvislosti by sme chceli poukázať na skutočnosti, ktoré Spoločnosť A vo svojich tvrdeniach neuvádza.

Dielo malo mať vlastnosti vymienené v Zmluve o dielo. Časť dodávky Diela, za ktorú Spoločnosť A vystavila faktúru uvedené kritéria nespĺňala. Vady Diela sme požadovali odstrániť dodaním náhradného tovaru. Podľa § 436 Obchodného zákonníka patrí voľba nároku z väd tovaru Spoločnosti A ako objednávateľovi podľa Zmluvy o dielo.

Dôkaz: Výzva na odstránenie väd výmenou tovaru v primeranej lehote

Keďže Spoločnosť A nedodala náhradný tovar ani v primeranej lehote rozhodli sme sa požadovať primeranú zľavu z ceny diela.

Dôkaz: Oznámenie o zmene nároku z väd

Podľa § 439 ods. 1 Obchodného zákonníka je výška primeranej zľavy sa rovná cene, ktorá pripadá na časť dodávky Diela, ktorá vykazovala vady, t.j. pri cene za kus vo výške [...] a pri celkovom počte vadných kusov dodaných Spoločnosťou A v počte [...] je výška primeranej zľavy [...]. Podľa § 439 ods. 4 Obchodného zákonníka do doby odstránenia väd nie je objednávateľ povinný platiť časť ceny Diela, ktorá by zodpovedala jeho nároku na zľavu, ak by vady neboli odstránené.

Z dôvodu omeškania Spoločnosti A s dodaním časti Diela nám vznikla škoda vo výške [...]. Túto škodu sme podrobne vyčíslili v prílohe tejto vzájomnej žaloby.

Z uvedeného dôvodu sme zadržali celú sumu fakturovanej ceny za Dielo.

Z titulu nároku z väd tovaru a z nároku na náhradu škody nám vznikol voči Spoločnosti A nárok na zaplatenie sumy v celkovej výške [...]. Spoločnosť A v žalobe uplatňuje nárok v celkovej výške [...]. Tento nárok prevyšuje nárok Spoločnosti A v jej žalobe. Navrhujeme uvedené nároky vzájomne započítať a uplatňujeme si voči Spoločnosti B nárok, ktorý predstavuje rozdiel medzi nárokmi, t.j. sumu [...] v náš prospech.

Preto žiadame, aby Rozhodcovský súd vo veci vyniesol nasledovný

r o z h o d c o v s k ý r o z s u d o k :

Žaloba Spoločnosti A sa zamieta a Spoločnosť A je povinná do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodcovského rozsudku zaplatiť Spoločnosti B sumu v celkovej výške [rozdiel medzi nárokmi uvedenými vyššie],- Sk a nahradiť trovy rozhodcovského konania vo výške [...] Sk pozostávajúce z poplatku za rozhodcovské konanie vo výške [...] Sk a z trov právneho zastúpenia Spoločnosti B vo výške [...] Sk.

Trovy rozhodcovského konania je Spoločnosť A povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu Spoločnosti B - [...], na účet v [...], č. [...].

[...]
Spoločnosť B

Rozhodcovský súd

Sídlo :

K spis. zn. :

V [...] dňa [...]

Žalobca:

Titul, meno, priezvisko/obchodné meno

Bydlisko/sídlo

Dátum narodenia – rodné číslo /IČO

Zastúpený

Žalovaný:

Titul, meno, priezvisko/obchodné meno

Bydlisko/sídlo

Dátum narodenia – rodné číslo /IČO

Zastúpený

V e c : Návrh žalovaného na vylúčenie veci - neprípustnosť

Dňa ...2007 sme sa ako účastník rozhodcovského konania na základe výzvy na vyjadrenie sa, dozvedeli že nás žalobca žaluje a navrhuje, aby rozhodcovský súd vyriešil náš spor. Nepopierame skutočnosť, že sme spolu podpísali rozhodcovskú doložku, podľa ktorej naše prípadné spory budeme prednostne riešiť rozhodcovským konaním. Rozhodcovským súdom, ktorý bol dohodnutý na rozhodovanie bol **Rozhodcovský súd** / RS / so sídlom :

Ako sme ale zo žaloby zistili, žalobca žiada rozhodcovský súd, aby tento rozhodol, že

- a) vlastníkom budovy, ktorú sme spoločne stavali a financovali je on
- b) *zisk z predaja nášho videa / CD,.../ je jeho príjmom*

Dôkaz :

Vzhľadom na to, že vyššie uvedená vec je explicitne vylúčená z pôsobnosti rozhodcovského súdu a to ustanovením § ..zákona o rozhodcovskom konaní, žiadame RS aby sa uzniesol, že nie je oprávnený v tejto veci konať a rozhodnúť. Ide totiž o majetkový, presnejšie povedaný vlastnícky spor – určenie toho kto je resp. nie je vlastníkom konkrétnej nehnuteľnosti.

Podstatou sporu je preto zistenie a určenie kto je autorom (spoluautorom) diela, ktorého predaj tretím osobám znamenal príjem. Uvedenú oblasť upravuje Autorský zákon.

Podľa platného slovenského poriadku na konanie v sporoch o určenie vlastníctva je oprávnený konať len príslušný súd a na základe jeho rozhodnutia následne kataster môže zapísať vlastníka. Rozhodcovský rozsudok ale nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by zakladala oprávnenie alebo povinnosť katastrálneho úradu vykonať zápis o vlastníctve.

Preto navrhujeme, aby RS rozhodol, ako je v návrhu uvedené.

Rozhodcovský súd

Sídlo :

K spis. zn. :

V [...] dňa [...]

Žalobca:

Titul, meno, priezvisko/obchodné meno

Bydlisko/sídlo

Dátum narodenia – rodné číslo /IČO

Zastúpený

Žalovaný:

Titul, meno, priezvisko/obchodné meno

Bydlisko/sídlo

Dátum narodenia – rodné číslo /IČO

Zastúpený

**V e c : Návrh na vylúčenie sudcu z pojednávania
a rozhodovania vo veci**

Dňa ...2007 sme ako účastník rozhodcovského konania zistili, že bola podaná žaloba na rozhodcovský súd v súlade s Rozhodcovskou zmluvou, ktorú sme s protistranou uzavreli.

Za jedného z troch členov RS, ktorý budú spor rozhodovať, bol vybraný rozhodca JUDr. Adam Z., trvale bytom Bratislava.

Menový je – bol v blízkom vzťahu s právnym zástupcom – konateľom protistrany. Spolu vykonávali právnickú prax a aj nad rámec pracovných vzťahov sa stretávali a stretávajú.

Uvedenú skutočnosť ani samotný JUDr. Adam Z. nepopiera, hoci sa necíti byť zaujatým. Rozhodca v spore ale musí byť nezaujatý a nestranný, nesmie ani existovať pochybnosť o jeho nepredpojatosti.

Dôkaz :

Vypočutie nasledovných osôb

Podľa nášho názoru ide o skutočnosť, ktorá je spôsobilá vyvolať obavu o dodržiavanie princípov nestrannosti a objektívnosti..

Vzhľadom na uvedené podávame týmto návrh na vylúčenie menovaného z predmetnej sporovej veci.

Rozhodcovský súd

Sídlo :

K spis. zn. :

V [...] dňa [...]

Žalobca :

Titul, meno, priezvisko/obchodné meno

Bydlisko/sídlo

Dátum narodenia – rodné číslo /IČO

Zastúpený

Žalovaný:

Titul, meno, priezvisko/obchodné meno

Bydlisko/sídlo

Dátum narodenia – rodné číslo /IČO

Zastúpený

V e c : Námietka sídla – príslušnosti rozhodcovského súdu

Dňa ...2007 sme ako účastník rozhodcovského konania zistili, že bola podaná žaloba na Rozhodcovský súd / RS / v súlade s Rozhodcovskou zmluvou, ktorú sme s protistranou uzavreli.

Z výzvy na vyjadrenie nám zaslanej sme ale zistili, že žalobca podal žalobu na vyššie uvedený rozhodcovský súd. V našej Rozhodcovskej zmluve ale bolo explicitne uvedené – citujem :

„ Všetky spory, ktoré vzniknú medzi účastníkmi a v súvislosti s ňou, bude riešiť Medzinárodný obchodný rozhodcovský súd v Bratislave, sídlo....“

Dôkaz :

kópia Rozhodcovskej zmluvy zo dňa X.Y.2006

Ako vyplýva zo žaloby, táto bola podaná na „ Rozhodcovský súd Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave „, čo nie je RS, ktorý sme spoločne dohodli.

Jednou z výhod rozhodcovského konania je ale pritom možnosť si vybrať aj RS, ktorý bude prípadné spory riešiť. Preto sme aj dohodli a podpísali Rozhodcovskú zmluvu, v ktorej sme túto možnosť využili.

Pretože ale nebol vybraný dohodnutý RS , ani rozhodcov nemôžeme vyberať zo zoznamu pôvodne predpokladaných odborníkov – špecialistov zapísaných v RS.

Vzhľadom na vyššie uvedené namietame príslušnosť a tým aj právomoc RS SOPK a žiadame, aby tento RS bol z konania vylúčený.

Rozhodcovský súd

Sídlo :

K spis. zn. :

V [...] dňa [...]

Žalobca :

Titul, meno, priezvisko/obchodné meno

Bydlisko/sídlo

Dátum narodenia – rodné číslo /IČO

Zastúpený

Žalovaný:

Titul, meno, priezvisko/obchodné meno

Bydlisko/sídlo

Dátum narodenia – rodné číslo /IČO

Zastúpený

V e c : Námietka právneho poriadku

Dňa ...2007 sme ako účastník rozhodcovského konania zistili, že bola podaná žaloba na Rozhodcovský súd / RS / v súlade s Rozhodcovskou zmluvou, ktorú sme s protistranou uzavreli.

V našej Rozhodcovskej zmluve ale bolo explicitne uvedené – citujem :
„ *Všetky spory, které vzniknú medzi účastníkmi a v súvislosti s ňou, budú riešené podľa rakúskeho právneho poriadku....*“

Dôkaz :

Kópia Rozhodcovskej zmluvy zo dňa X.Y.2006

Ako vyplýva zo žaloby, táto bola podaná na „ Rozhodcovský súd pri EuroSúde v Bratislave „Zo základných interných predpisov tohto súdu – najmä rokovacieho poriadku ale vyplýva :

„ .. *spory pred našim RS budú riešené podľa slovenského právneho poriadku a v prípade potreby v súlade s čl. 7 ods. 2 Ústavy SR podľa právne záväzných aktov ES a EU.* „

Jednou z výhod rozhodcovského konania je ale pritom možnosť si vybrať aj právny poriadok, podľa ktorého sa prípadné spory budú riešiť. Preto sme aj dohodli a podpísali Rozhodcovskú zmluvu, v ktorej sme túto možnosť využili.

Vzhľadom na vyššie uvedené namietame výber a použitie právneho poriadku.

a žiadame, aby :

tento RS bol z konania vylúčený s tým, že zmluvné strany spoločne vyberú RS podľa podmienok Rozhodcovskej zmluvy;

alebo

RS pri EuroSúd v Bratislave sa uznesie, že v danom spore bude vec rozhodovať podľa rakúskeho právneho poriadku.

Návrh na vylúčenie rozhodcu z prejednávania a rozhodovania veci v rozhodcovskom konaní z dôvodu predpojatosti

(§ 9 zákona č. 244/2002 Z. z.)

Krajský súd v Bratislave
Záhradnícka 10
811 07 Bratislava

Žalobca: Financmajster, s.r.o., so sídlom: Krivá 17, Bratislava, IČO: 34 557 689,
zapísaná v obchodnom registri OS Bratislava I, oddiel: Sro, vložka č. 5678/B

Žalovaný: Ing. Peter Malý, nar. 17.11.1965, bytom Hviezdoslavova 7, Banská Bystrica

VEC: Námitka žalovaného podľa § 9 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov o predpojatosti rozhodcu z dôvodu jeho pomeru k účastníkovi konania

Žalobou podanou jednému zmluvnými stranami ustanovenému rozhodcovi dňa 10.04.2007 sa žalobca domáhal vydania rozhodcovského rozsudku o zaplatenie 117 250,- Sk s príslušenstvom. V zmysle rozhodcovskej doložky, ktorá je súčasťou Zmluvy o pôžičke (čl. VII), uzatvorenej medzi zmluvnými stranami – účastníkmi rozhodcovského konania dňa 01.07.2006, bol za rozhodcu ustanovený JUDr. Ján Veľký, trvalo pobytom: Dopravná 27, Bratislava, r.č.: 650229/4567.

Dôkaz: Zmluva o pôžičke zo dňa 01.07.2006

Žalovaný sa dozvedel po začatí rozhodcovského konania o tom, že rozhodca JUDr. Ján Veľký je bratom konateľky žalobcu Ing. Martiny Dusíkovej. Medzi rozhodcom, ktorý má danú vec v rozhodcovskom konaní prejsť a rozhodnúť, a konateľkou žalobcu tak existuje rodinný vzťah, ide o blízkych príbuzných. Za týchto okolností má žalovaný vážne pochybnosti o schopnosti vyššie uvedeného rozhodcu konať v predmetnej veci neustranne a nepredpojat. Napriek tomu, že námitka predpojatosti bola písomne oznámená i rozhodcovi JUDr. Jánovi Veľkému listom zo dňa 25.04.2007, tento sa odmietol vzdať funkcie a nepovažuje sa za predpojatého vo veci.

*Dôkaz: List s oznámením námietky zaujatosti rozhodcovi zo dňa 20.04.2007
Výsluch žalovaného*

Na základe vyššie uvedených skutočností žalovaný navrhuje, aby bol rozhodca JUDr. Ján Veľký vylúčený z rozhodcovského konania v danej právnej veci z dôvodu predpojatosti. Žalovaný podáva tento návrh v zákonnej 15-dňovej lehote odo dňa 24. 4. 2007, kedy sa dozvedel o dôvode, pre ktorý je menovaný rozhodca vylúčený z prejednávania a rozhodovania v rozhodcovskom konaní v danej veci.

Miestna príslušnosť Krajského súdu v Bratislave je daná sídlom žalobcu podľa § 88 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Vecná príslušnosť je daná podľa § 9 ods. 4 zákona č. 244/2002

Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov a § 9 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

V [...] dňa [...]

žalovaný

Poznámky:

Námietky proti rozhodcovi sú upravené v § 9 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení zákona č. 521/2005 Z. z.

Postup ich podávania však môže byť upravený i priamo v rokovacom poriadku príslušného stáleho rozhodcovského súdu alebo si ho zmluvné strany-účastníci rozhodcovského konania môžu dohodnúť priamo v rozhodcovskej zmluve alebo dodatočne pred začatím rozhodcovského konania.

§ 9

Námietka proti rozhodcovi

(1) Osoba ustanovená za rozhodcu je povinná bez zbytočného odkladu informovať zmluvné strany o všetkých skutočnostiach, pre ktoré by mohla byť z prejednávania a rozhodovania veci vylúčená, ak so zreteľom na jej pomer k veci alebo k zmluvným stranám možno mať pochybnosť o jej nepredpojatosti. Rovnakú povinnosť má rozhodca od jeho ustanovenia do tejto funkcie počas rozhodcovského konania okrem prípadu, ak zmluvné strany o takýchto skutočnostiach už skôr informoval.

(2) Zmluvné strany môžu namietat' predpojatost' rozhodcu, ktorého ustanovili, len z dôvodov, o ktorých sa dozvedeli po jeho ustanovení do funkcie rozhodcu.

(3) Zmluvné strany sa môžu v rozhodcovskej zmluve alebo dodatočne, najneskôr do začatia rozhodcovského konania dohodnúť o postupe podávania námietok voči rozhodcovi. Ak sa nedohodnú inak, môže rozhodcovský súd počas rozhodovania o námietke pokračovať v rozhodcovskom konaní, ale nemôže vydať rozhodcovský rozsudok až do rozhodnutia vybranej osoby alebo súdu o námietke.

(4) Ak sa zmluvné strany nedohodnú o postupe podávania námietok voči rozhodcovi, zmluvná strana, ktorá chce podať námietku voči rozhodcovi, zašle do 15 dní odo dňa, keď sa dozvedela o okolnostiach podľa odseku 1 alebo o nesplnení podmienok podľa § 6 ods. 1, písomné oznámenie dôvodov námietky vybranej osobe. Ak vybraná osoba nebola určená podľa § 6 ods. 3, zašle písomné oznámenie súdu. Ak sa rozhodca, voči ktorému bola námietka vznesená, funkcie nevzdá alebo ak druhá zmluvná strana nebude s námietkou súhlasiť, o námietke rozhodne na žiadosť zmluvnej strany vybraná osoba alebo súd.

(5) Proti rozhodnutiu o námietke proti rozhodcovi nie je prípustný opravný prostriedok.

Vecne príslušný na konanie vo veciach rozhodcovského konania je krajský súd (§ 9 ods. 3 OSP)!

Miestna príslušnosť súdu na konanie o námietke predpojatosti je upravená v § 88 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku:

„Na konania vo veciach týkajúcich sa rozhodcovského konania je príslušný súd, v ktorého obvode má navrhovateľ bydlisko alebo sídlo alebo miesto podnikania. Ak navrhovateľ nemá bydlisko alebo sídlo alebo miesto podnikania, na konanie vo veciach týkajúcich sa rozhodcovského konania je príslušný súd, v ktorého obvode sa navrhovateľ zdržiava. Ak navrhovateľ nemá bydlisko alebo sídlo alebo miesto podnikania v Slovenskej republike, na konanie je príslušný súd, v ktorého obvode má bydlisko alebo sídlo alebo miesto podnikania odporca. Ak ani odporca nemá bydlisko alebo sídlo alebo miesto podnikania v Slovenskej republike, na konanie je príslušný súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania. Na konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku je však vždy príslušný súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania.“

Návrh na vylúčenie rozhodcu z prejednávania a rozhodovania vecí v rozhodcovskom konaní z dôvodu straty spôsobilosti byť rozhodcom

(§ 9 zákona č. 244/2002 Z. z.)

**Predseda stáleho rozhodcovského súdu
Rozhodcovský súd
Moravská 1
831 06 Bratislava**

Žalobca: Financmajster, s.r.o., so sídlom: Pekná 17, Bratislava, IČO: 34 557 689,
zapísaná v obchodnom registri OS Bratislava I, oddiel: Sro, vložka č. 5678/B

Žalovaný: Ing. Peter Malý, bytom Hviezdoslavova 7, Banská Bystrica

**VEC: Námitka žalobcu podľa § 9 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní
v znení neskorších predpisov o strate spôsobilosti byť rozhodcom z dôvodu straty
bezúhonnosti**

Žalobou podanou stálemu rozhodcovskému súdu Rozhodcovský súd v Bratislave (ďalej len „RS“) dňa 10.04.2007 sa žalobca domáha vydania rozhodcovského rozsudku o zaplatenie 117 250,- Sk s príslušenstvom žalovaným. V zmysle rozhodcovskej doložky, ktorá je súčasťou Zmluvy o pôžičke (čl. VII), uzatvorenej medzi zmluvnými stranami – účastníkmi rozhodcovského konania dňa 01.07.2006 a Rokovacieho poriadku RS, ustanoví rozhodcu vybraná osoba, ktorou je predseda RS. Dňa 20.04.2007 bol za rozhodcu ustanovený JUDr. Ján Veľký, trvalo pobytom Doprvná 27, Bratislava, r. č.: 650229/4567.

Žalobca sa dňa 01.05.2007 dozvedel o tom, že rozhodca JUDr. Ján Veľký bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.01.2006 odsúdený za úmyselný trestný čin podvodu. Rozhodca teda nadobudnutím právoplatnosti trestného rozsudku stratil spôsobilosť byť rozhodcom podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o rozhodcovskom konaní, avšak zároveň sa nevzdal funkcie rozhodcu.

Na základe vyššie uvedených skutočností žalobca podáva námietku nespôsobilosti rozhodcu na výkon funkcie a navrhuje, aby bol rozhodca JUDr. Ján Veľký vylúčený z rozhodcovského konania v danej právnej veci z dôvodu straty spôsobilosti byť rozhodcom. Žalovaný podáva tento návrh v zákonnej 15-dňovej lehote odo dňa 01. 05. 2007, kedy sa dozvedel o dôvode, pre ktorý je menovaný rozhodca vylúčený.

V [...] dňa [...]

žalobca

Poznámky:

Námietky proti rozhodcovi sú upravené v § 9 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení zákona č. 521/2005 Z. z.

Postup ich podávania však môže byť upravený i priamo v rokovacom poriadku príslušného stálego rozhodcovského súdu alebo si ho zmluvné strany-účastníci rozhodcovského konania môžu dohodnúť priamo v rozhodcovskej zmluve alebo dodatočne pred začatím rozhodcovského konania.

§ 9**Námietka proti rozhodcovi**

(1) Osoba ustanovená za rozhodcu je povinná bez zbytočného odkladu informovať zmluvné strany o všetkých skutočnostiach, pre ktoré by mohla byť z prejednávania a rozhodovania vecí vylúčená, ak so zreteľom na jej pomer k veci alebo k zmluvným stranám možno mať pochybnosť o jej nepredpojatosti. Rovnakú povinnosť má rozhodca od jeho ustanovenia do tejto funkcie počas rozhodcovského konania okrem prípadu, ak zmluvné strany o takýchto skutočnostiach už skôr informoval.

(2) Zmluvné strany môžu namietať predpojatosť rozhodcu, ktorého ustanovili, len z dôvodov, o ktorých sa dozvedeli po jeho ustanovení do funkcie rozhodcu.

(3) Zmluvné strany sa môžu v rozhodcovskej zmluve alebo dodatočne, najneskôr do začatia rozhodcovského konania dohodnúť o postupe podávania námietok voči rozhodcovi. Ak sa nedohodnú inak, môže rozhodcovský súd počas rozhodovania o námietke pokračovať v rozhodcovskom konaní, ale nemôže vydať rozhodcovský rozsudok až do rozhodnutia vybranej osoby alebo súdu o námietke.

(4) Ak sa zmluvné strany nedohodnú o postupe podávania námietok voči rozhodcovi, zmluvná strana, ktorá chce podať námietku voči rozhodcovi, zašle do 15 dní odo dňa, keď sa dozvedela o okolnostiach podľa odseku 1 alebo o nesplnení podmienok podľa § 6 ods.1, písomné oznámenie dôvodov námietky vybranej osobe. Ak vybraná osoba nebola určená podľa § 6 ods. 3, zašle písomné oznámenie súdu. Ak sa rozhodca, voči ktorému bola námietka vznesená, funkcie nevzdá alebo ak druhá zmluvná strana nebude s námietkou súhlasiť, o námietke rozhodne na žiadosť zmluvnej strany vybraná osoba alebo súd.

(5) Proti rozhodnutiu o námietke proti rozhodcovi nie je prípustný opravný prostriedok.

Okresný súd
Bratislava III
Námestie Biely Kríž 7
832 50 Bratislava 3

Žaloba o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku

– **Žalobca :**

.....
(meno, priezvisko/obchodné meno právnickej osoby)
bytom/sídlo právnickej osoby:
dátum narodenia/IČO:
zastúpený advokátom zapísaným v zozname
Slovenskej advokátskej komory pod číslom licencie:

– **Žalovaný :**

.....
(meno, priezvisko/obchodné meno právnickej osoby)
bytom/sídlo právnickej osoby:
dátum narodenia/IČO:

Dvojmo

Prílohy: 5/15

I.

Žalobca uzavrel dňa 21.05.2005 so žalovaným Zmluvu o úvere podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi bezúčelový úver vo výške 1.000.000,- Sk s dobou splatnosti 2 roky. Súčasťou tejto zmluvy bola v čl. XII i rozhodcovská doložka, na základe ktorej sa všetky spory vzniknuté z tejto zmluvy alebo v súvislosti s ňou budú rozhodovať v rozhodcovskom konaní pred Rozhodcovským súdom.

Na základe skutočnosti, že žalobca prestal v decembri 2005 splácať úver, stal sa celý dlh splatným a žalovaný vyzval žalobcu, aby celý splatný dlh aj s úrokmi splatil do 30.03.2006. Keďže žalobca tento dlh neuhradil v lehote, ktorú mu podľa Zmluvy o úvere určil žalovaný ako veriteľ, podal žalovaný 01.05.2006 žalobu Rozhodcovskému súdu.

Dôkaz: Zmluva o úvere zo dňa 21.05.2006

Návrh na začatie rozhodcovského konania (žaloba) zo dňa 01.05.2006

II.

Žalovaný ani Rozhodcovský súd však nedoručili žalobu žalobcovi na vyjadrenie a podanie žalobnej odpovede, ale žalobca sa o priebehu a výsledkoch rozhodcovského konania dozvedel až z Rozhodcovského rozsudku zo dňa 01.06.2006, č. k. RS-001/2006-úver, ktorý mu bol doručený dňa 05.06.2006 prostredníctvom pošty do vlastných rúk. V Rozhodcovskom rozsudku sa pritom uvádza, že žalovaný i Rozhodcovský súd sa opakovane pokúsili žalobu doručiť, avšak len prostredníctvom tajomníka rozhodcovského súdu, ktorý sa mal pokúsiť o doručenie dňa 05.05.2006 a dňa 15.05.2006, kedy údajne žalobcu ako účastníka rozhodcovského konania v mieste jeho podnikania opakovane nezastihol. Na základe uvedeného za použitia fikcie doručenia mal Rozhodcovský súd za to, že žalobca ako žalovaný v rozhodcovskom konaní nemá voči žalobe námietky a vydal rozhodcovský rozsudok, v ktorom ho zaviazal na úhradu zvyšku dlhu vo výške 656.000,- Sk a trov rozhodcovského konania vo výške 65.000,- Sk.

*Dôkaz: Rozhodcovský rozsudok zo dňa 01.06.2006
Obsah rozhodcovského spisu č. RS-001/2006-úver*

Žalobca má vedomosť o tom, že v decembri 2005 prestal splácať úver tak, ako to bolo dojednané v Zmluve o úvere zo dňa 21.05.2005, čo bolo spôsobené dočasnou platobnou neschopnosťou žalobcu. Nie je však pravdou, že sa žalobca nezdržoval v mieste svojho podnikania v dňoch 05.05.2006 a 15.05.2006 a teda, že mu nebolo možné doručiť žalobu na vyjadrenie. Žalobca má v mieste podnikania aj svoj trvalý pobyt a v uvedených dňoch sa tam aj zdržiaval. Pritom nebol nijakým iným spôsobom upovedomený o tom, že mu bola alebo mala byť doručovaná žaloba.

*Dôkaz: Výsluch žalobcu
Výsluch manželky žalobcu, nar., trvalo pobytom detto.*

III.

Tým, že žalobcovi nebola ako účastníkovi rozhodcovského konania doručená žaloba v rozhodcovskom konaní a následne nemal možnosť v rozhodcovskom konaní podať žalobnú odpoveď alebo inak obhajovať svoje záujmy, bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania. Žalobca tým nemal možnosť ako účastník rozhodcovského konania uplatňovať a chrániť svoje práva, čo je dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 17 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní majú účastníci rozhodcovského konania v rozhodcovskom konaní rovné postavenie. Každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu.

Podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní sa môže účastník rozhodcovského konania žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, ak bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17).

Podľa § 88 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku na konanie vo veciach rozhodcovského konania je príslušný súd, v ktorého obvode má navrhovateľ bydlisko alebo sídlo alebo miesto podnikania.

IV.

Vzhľadom na uvedené navrhujem, aby súd vydal tento r o z s u d o k:

Rozhodcovský rozsudok Rozhodcovského súdu zo dňa 01.06.2006, č. k. RS-001/2006-úver, ktorým bola účastníkovi rozhodcovského konania uložená povinnosť uhradiť záväzok vo výške 656.000,- Sk a trovy rozhodcovského konania vo výške 65.000,- Sk sa z r u š u j e.

Rozhodcovská doložka zostáva v platnosti. Rozhodcovia zúčastnení na rozhodcovskom rozsudku zo dňa 01.06.2006, č. k. RS-001/2006-úver sú z nového prerokovania a rozhodnutia veci vylúčení.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V [...] dňa [...]

.....
žalobca

POZNÁMKY:

Podľa § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní sa môže účastník rozhodcovského konania žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),*
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,*
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,*
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,*
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,*
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,*
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),*
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, (tento dôvod možno podľa § 42 zákona o rozhodcovskom konaní dohodou zmluvných strán vylúčiť) alebo*
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený.*

Podľa § 40 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní zostáva napadnutý rozhodcovský rozsudok po podaní žaloby právoplatný. Súd však môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 41 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní možno žalobu podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku podávajúcemu účastníkovi rozhodcovského konania. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 41 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní možno podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodov ako pri obnove konania v lehote 30 dní odo dňa, keď sa účastník rozhodcovského konania ktorý podáva žalobu, dozvedel o dôvode obnovy konania, alebo odo dňa, keď ho mohol po prvýkrát uplatniť, najneskôr však do troch rokov odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku.

Podpora aplikačnej praxe rozhodcovských súdov v Slovenskej republike

zborník z konferencie konanej dňa 23. mája 2007 v Bratislave

+

vzory dokumentov k rozhodcovskému konaniu

*Publikácia vychádza s finančnou podporou a v rámci realizácie projektu Prechodného
fondu „Podpora aplikačnej praxi rozhodcovských súdov v Slovenskej republike“
(zmluva č. 200401676403-01-01-0004)*

Projekt je realizovaný konzorciom

EUROIURIS – Európske právne centrum, o. z.

Consulting & Management s.r.o.

Bratislava 2007

ISBN 978-80-969554-4-2

EAN 9788096955442